

Korruptionen

bearbetning av Shakespeares 'Hamlet'

av Christian Lanciai (2011)

Korruptionen

Personerna:

Bernardo
Francisco
Marcellus
Horatio
Claudius
Gertrud
Hamlet
Polonius
Laertes
Ofelia
Cornelius
Voltemand
Reynaldo
Rosencrantz
Guildenstern
skådespelare
Fortinbras
Osric
en budbärare
två sjömän
två dödgrävare
en präst
hovmän, vakter och soldater

Handlingen äger rum i Helsingör och utanför i obestämd tid.

Förord

Detta blev min 250-e pjäs, och den var helt oplanerad. För drygt 10 år sedan inledde jag i ett anfall av inspiration en nyöversättning av "Hamlet" mera genom ett infall än med några seriösa avsikter, men genom förlusten av en kärlek avtog inspirationen, och projektet lades undan och glömdes bort. Genom en nyproduktion av "Hamlet" i fullständigt modern tappning, med Hamlet i kostym och slips och med herrarna Rosencrantz och Guildenstern i T-shirts, fick jag impulsen att dra fram det gamla projektet ur gömmorna igen och fullborda det. Till de äldsta delarna hör akt III scen 4, rena operascenen och ganska kontroversiell – strykningar har gjorts.

Jag hyllar inte moderniseringar av klassiska pjäser och operor, helt enkelt för att jag tycker att det förstör deras realism. Den bästa av alla Hamlet-filmatiseringar förblir Laurence Oliviers, då han utan tvekan lyckades komma närmast den elisabetanska realism, som måste ha varit originalpjäsens. Historien om Hamlet finns hos Saxo Grammaticus i hans medeltidskrönika och sägs utspela sig i en tidig medeltid, medan den klassiska Hamletpjäsen är ett elisabetanskt renässansdrama, som tydligt återspeglar renässansens hovliv och –intriger. Den bör således knappast presenteras i någon annan form, om man inte vill avlägsna sig från originalet och dess realism,

men i alla iscensättningar, vare sig det gäller teaterpjäser eller operor, bör den huvudsakliga ambitionen vara att göra iscensättningen så realistiskt övertygande som möjligt, ty annars blir inte publiken övertygad.

Min nyomtolkning följer originalpjäsens form ytterst samvetsgrant – alla scener finns med i samma ordning som i originalpjäsen, där den enda skillnaden är att några scener slagits samman. Däremot är texten en helt annan hela vägen. Detta är inte någon översättning av den pjäs som gått under namnet Shakespeare, vars författarskaps äkthet med rätta under senare tid har ifrågasatts mer och mer, utan en helt fristående bearbetning. Vissa scener har förkortats, i synnerhet dem med Rosencrantz och Guildenstern, som är pjäsens svagaste, medan andra har förlängts. Verseringen är friare, den jambiska rytmen förekommer men omväxlas ideligen med ren prosa, som i de sista av Shakespearepjäserna. Alla personer finns med under samma namn som i originalpjäsen, ingen har uteslutits, medan en del dock i någon mån har utvecklats, i synnerhet kungen.

Ingen översättning eller bearbetning kan överträffa originalets skönhet när det gäller ordkonst och poesi, varför vi inte ens har försökt närma oss någon sådan ambition. I stället är väl denna pjäs att närmast betraktas som ett komplement, som koncentrerar sig på det tema som den nya titel anger, som vi givit pjäsen, och har den primära ambitionen att analysera detta fenomen psykologiskt och hur det påverkar de ansvariga och dem som de bär ansvar för. Se det alltså som en helt fristående pjäs från originalet, även om hela originalet i princip finns med.

Göteborg 12 mars 2011

Korruptionen

Scen 1. Helsingör. Vaktornets terrass.
Francisco på vakt. Bernardo uppträder.

Bernardo Vem där?
Francisco Nej, svara! Stå still och ge lösen!
Bernardo Länge leve kungen!
Francisco Bernardo?
Bernardo Densamme.
Francisco Du kommer just i rättan tid för att avlösa mig.
Bernardo Klockan redan slagit tolv. Gå till sängs, Francisco.
Francisco Mycket tack för denna avlösning. Det är bittert kallt, och jag är sjuk i hjärtat.
Bernardo Har allt varit tyst och stilla?
Francisco Inte en mus har rört sig.
Bernardo Nåväl, god natt. Om du möter Horatio och Marcellus, som ska hålla vakt med mig, så be dem skynda på.
(Horatio och Marcellus inträder.)
Francisco Jag tror jag hör dem komma. Halt där borta! Vem där?
Horatio Vänner till vårt land.
Marcellus Och goda danskar.
Francisco Då bjuder jag er en god natt.
Marcellus Farväl, min gode nattvakt! Vem har avlöst dig?

Francisco Bernardo tog min plats. Godnatt med er. (*går*)
Marcellus Hallå, Bernardo!
Bernardo Är Horatio där?
Horatio En del av honom.
Bernardo Välkommen då, Horatio, och välkommen, gode vän Marcellus!
Horatio Har den där skepnaden synts till i natt igen?
Bernardo Jag har ej sett något.
Marcellus Horatio påstår att det bara är vår fantasi och låter sig ej övertygas av vår vittnesbörd om denna hemska syn. Så jag tog honom med mig för att hålla vakt med oss, så att han då fick se med sina egna ögon denna vålnad, om den skulle komma, och då själv hantera den med lämpligt tilltal.
Horatio Oroa sig inte. Den skall icke synas mer. Sådana hallucinationer är alltid bara engångsföreteelser.
Bernardo Sitt ner så länge, och låt oss än en gång berätta vår historia för att övertyga dig om att vad vi har sett två nätter har vi faktiskt sett.
Horatio Så låt oss sitta ner och ta det lugnt och höra på Bernardo och hans saga.
Bernardo Sistlidna natt, när stjärnan där i västerled stod just var den nu står, och jag stod vakt här med Marcellus, och klockan just slog ett... (*Vålnaden visar sig.*)
Marcellus Var tyst, min vän. Nu är han här igen.
Bernardo Exakt den samma, och i samma skepnad som vår nyligen avlidne kung...
Marcellus Horatio, du är lärd. Du vet hur man tilltalar sådana figurer...
Bernardo Är det inte gamle kungen? Ser du honom väl, Horatio?
Horatio (förundrad) Det är förvisso likt. Det fyller mig med oro, fruktan och förvåning.
Bernardo Det är tydligt att han vill oss något.
Marcellus Fråga vad han vill, Horatio!
Horatio Vem är du, som i den gamle kungens form och rustning visar dig vid denna sena timme, som om du var kung av Danmark än? Vi kräver en förklaring!
Marcellus Han blir stött.
Bernardo Han ger sig av.
Horatio Nej, stanna! Tala till oss! Vänta!
Marcellus Han är borta, och han gitte inte svara.
Bernardo Men, Horatio, du är blek och darrar! Är nu inte detta mer än bara fantasi? Vad tror du om det?
Horatio Om jag ej sett det själv så skulle jag ej tro det, men nu har jag sett det.
Marcellus Är det inte gamle kungen lik?
Horatio Som du är lik dig själv. Precis en sådan rustning bar han när han kämpade i Norge, och precis så bister var han när han slog polackerna på isen. Det är märkvärdigt minsann.
Marcellus Precis på samma sätt två gånger förut och precis vid denna timme har han gått förbi oss här med krigiskt kliv mitt i vår vakt.
Horatio I vad för avsikt kan man inte fatta, men det känns som om det skulle förebåda någon omvälvning i Danmark.
Marcellus Så säg mig, den som vet, varför det rustas så förskräckligt dag och natt med krigsskepp och kanoner, så att söndagen ej mera skiljer någon arbetsvecka från den andra?
Horatio Jo, det vet jag. Gamle kungen besegrade i strid prins Fortinbras i Norge med besked, och det var mycket vår prins Hamlets seger och förtjänst. Men nu när gamle kungen inte längre står i rustning samlar Fortinbras omkring sig nya skaror för att återta vad han förlorat. Det är kanske därför vi nu förbereder oss så väl för krig.

Bernardo Kanske är det därför oron driver fram den gamle kungens vålnad, medelpunkten i det norska kriget.

Horatio Så begav det sig i gamla Rom, precis strax innan Julius Caesar mördades, att vålnaderna övergav de tomta gravarna och strök omkring med gnissel, gny och klagan, medan solen blev förmörkad, jorden mullrade och bävade och himlen dröp av blodig dagg. När stora saker händer förebådas det av underverk i både jorden och på himlen.

(*Vålnaden återuppträder.*)

Men, var stilla, se! Nu är han här igen! Jag skall ha tag på honom, om han så må krossa mig! (*går mot vålnaden*)

Om du kan säga något, tala till mig! Om det finns något vi kan göra för dig, låt oss veta det! Om du vill varna oss, om du vill ge oss någon hemlig information om vad vi icke vet, så tala! Vad du än vill, så tala! Låt oss veta det! (*Tuppen gal.*)

Stanna kvar och tala till oss! Stoppa honom, Marcellus!

Marcellus Ska jag stoppa honom med min bardesan?

Horatio Hejda honom, om han ej vill stanna!

Bernardo Här är han!

Horatio Nej, här!

Marcellus Han flyr! Vi hedrar ej hans majestät med att lömskt demonstrera våld mot honom. Och han är som luften osårbar, och våra vapen blir mot honom bara fåfängt narrspel.

Bernardo Han öppnade sin mun som för att tala när den usla tuppen gol.

Horatio Och då fick han som inför en hemsk kallelse så rysligt bråttom. Jag har hört, att tuppens rop fördriver alla osaliga andar ner i sina gravar inför dagens anlopp. Vad vi nu har sett bevisar att vad jag hört varit rätt.

Marcellus Han bleknade när tuppen gol.

Horatio Och nu begynner morgonen så sakta rodna. Låt oss bryta upp från denna vakt, och låt oss avslöja vad vi hart sett för unge Hamlet, för jag tror, att denna ande skulle tala till om någon så till honom. Är ni med på det, att det är både vad vår plikt och skyldighet nu bjuder oss?

Marcellus Det låter bra, och jag vet nog var han bäst denna morgon står att finna.

(*De går.*)

Scen 2. Hovet.

Claudius Än sörja vi vår broder Hamlet, än ligger Danmark djupt försänkt i sorgens dämpade paralyserande sordin och skall så göra länge än, ty aldrig skall vi glömma vår så ädle konung, som så länge han upplyste landet med sin lysande regering endast gav oss segrar, välfärd och fulländad säkerhet. För att föra hans ledstjärnas politik och framgång vidare har vi i kontinuitetens tecken tagit hand om Gertrud, konung Hamlets änka, fört henne till altaret i ambitionen att bli nästan en så fullgod man som hennes förste och framlidne make, i avsikten att med bestämdhet föra Hamlets politik med framgång vidare. Ty landet är nu hotat av den aggressive Fortinbras, som ju min broder Hamlet framgångsrikt bekrigade varvid det norska kungariket kringskars och berövades betydande provinser, vilket unge Fortinbras nu ser sin möjlighet att ta igen, då han har föga höga tankar om vår ställning. För att undvika en kris och om så möjligt är avstyra kriget vill vi skicka våra diplomater Voltemand och herr Cornelius för att komma överens med Fortinbras och inleda förhandlingar. Vi tror, att allt kan undvikas, och krig i synnerhet, med att man bara pratar med varandra. Ingen kan i längden vinna någonting på krig, då alla måste bli förlorare, alltmedan fred är någonting som alla enbart kan dra fördel av. Jag ber er,

gode hovmän och betrodde diplomater, att bege er genast upp till Norge och den unge arge kungens hov, att vi nu med det snaraste må få en fred befästad.

Cornelius Vi skall göra vad vi kan.

Voltemand En god vilja är mer än halva segern.

Claudius Gott. Jag tvivlar ej ett ögonblick på er kapacitet. Till dig, Laertes nu, min statsministers ende son och främsta löfte för vår framtid i regeringen. Jag hörde vad som gjorde mig bestört, att du behagar lämna oss igen. Är det då verkligen nödvändigt?

Laertes Konung, jag kom hit blott för att pliktskyldigast övervara konungens begravning och er kröning. Mina studier och mitt hjärta finns i Frankrike, vart jag helst ämnar återvända genast utan att förlora mera tid, ty jag behövs ej här.

Claudius Men din familj då? Är din fader med på detta?

Polonius Ers majestät, jag har minsann försökt att övertala honom till att stanna, men då han ej vill kan jag ej tvinga honom. Därför måste jag instämma i hans bön att han får lov att fara.

Claudius Då kan vi ej hålla honom. Gör med ditt liv vad du finner bäst, Laertes, ingen kan väl bättre veta vad du duger till och vad du bäst bör ägna dig åt när det gäller plikter än du själv. Du har vår kungliga välsignelse att göra vad du vill, men på ett villkor: att du kommer hem tillbaka.

Laertes Jag har ingen annan avsikt, konung, än att komma hem med en god utbildning i mitt bagage att kunna tjäna staten bättre med än vad jag nu kan göra.

Claudius Gott! Så talar en god ansvarsfull medborgare. – Så vänder vi oss slutligen till den som hårdast drabbats av vår sorg och tyngts av den till näst intill oigenkännlighet. Min brorson Hamlet, du har all vår kungliga respekt för din tillbakadragenhet och dystra stämning, men den smittar av sig. Du gör ingen mänska glad med att så oupphörligt sörja. Alla delar vi din sorg, men du tycks ägna dig åt att självplågaraktigt ständigt överdriva den. Det är ej lämpligt, då du ändå närmast står till tronen. Fastän jag i egenskap av drottningens din moders äkta man nu är din styvfar vill du liksom aldrig acceptera att vi står varandra nära.

Hamlet Jag kan aldrig bli din son.

Claudius Det är ej det. Det är som om du avsiktligt bestämt dig för att vara fjärrad från oss. Vi är ändå din familj, en kunglig sådan och den enda som du har. Det är ej bra för landet att dess kronprins ej är social.

Gertrud Du går för hårt fram, Claudius. Du kan ej forcera fram hans kärlek. Älskade min son, jag ber dig att för vår skull och för landets skull att kasta undan dessa dystra slöjor från ditt ansikte och låta solen varmt upplysa det i stället, som det höves Hamlets son och kronprins.

Hamlet Mor, jag vistas alltför mycket ute och blir bränd av solen. Det är ej problemet.

Gertrud Utan? Du envisas, som din farbror säger, näst intill självplågaraktigt vägra acceptera att din far är död, och ändå är han död och kan ej mer bli levande, då allting måste dö. Det måste även du förstå och acceptera.

Hamlet Vill ni då förbjuda mig att klä mig som jag känner mig i svart och bära ut min sorg tills den går över? Vill ni ta ifrån mig den förrän den värkt ut ur mitt hjärta? Vill ni tvinga mig ifrån min sjukdom? Nej, mor, sjukdomar kan ej forceras bort men måste värka ut naturligt genom kroppens egen rytm, så att de säkert utrotas och återfall elimineras. Ge mig tid att sörja och den tid som sorgen kräver, ty vi löper annars risken att den bara blir förvärrad.

Claudius Gott, vi skall ha tålamod med dig så länge som du önskar, Hamlet, i förtröstan på att du en dag blir en av oss igen. Dock är det omanligt att sörja in absurdum som du gör i det oändliga demonstrativt i kroniskt svarta kläder utan att vi någonsin får se ett leende i ditt dock så behagfulla ynglingansikte. Det är inte rimligt.

Hamlet Låt mig resa bort då, om ni ej står ut med mitt evinnerliga sörjande.

Gertrud Vi ber dig, Hamlet, stanna kvar. Wittenberg behöver dig inte, vi behöver dig, och Danmark behöver dig, som sin älskade son att kunna se med trygghet an som sin framtida konung.

Hamlet Jag måste lyda er, min mor.

Claudius Det gläder oss att du vill samarbeta. Allt beror av det, då ingenting är viktigare än just samarbete för ett samhälles, en stats och folkets välfärd. För att fira att du stannar kvar hos oss skall jag beordra en kanonsalut för varje bågare vi tömmer denna afton till banketten, på det att hela landet och vårt folk må veta, att allt står väl till i Danmark. Kom nu, min drottning. Låt oss sammankalla hovet för att förbereda oss och dem inför banketten.

(Trumpetfanfar. Alla ut utom Hamlet.)

Hamlet Ack, att ett så alltför svagt kött så lättvindigt skamlöst skulle smälta för en så brutal drifts råa uselhet! Är svaghet allt då som regerar denna världen? Måste alla lida under liderlighetens simpla lag och ge efter för vad som helst, som blott kommer med de billigaste påtryckningar? Hur kan jag väl se upp mer till min moder efter hennes fall för en nedrig skugga till den man som var min far? Min fars död var ej hela världen, men min mors fall var en värre katastrof för mig än vad min fars död var för Danmark. Jag kan aldrig mer se upp till eller respektera någon kvinna och kan därför aldrig mer se någon mening med all mänskligheten. De är bara kött och nedrig lust och lidelser och drifter gjorda för att falla, som min mor föll för den förste som kom efter hennes man. Hon sörjer honom ej ens längre, då hon är för upptagen med bröllopet och hennes nye mans begivenhet på fester, prakt och fåfängt prål, som om han väntat på att få ta över. Inte ens en månad gick förrän hon gick i säng med nästa man. Och så kräver de att jag ska sluta sörja, när min sorg däröver med naturens rätt blott kan bli dubbel. Jag må vara dyster, men jag kan ej annat, ty det är min rätt och plikt, då all naturen kräver det, och den naturen kan jag bara vara lydig, i synnerhet då hon och han ger fan i den. Nej, brist, mitt hjärta, men håll tyst om saken, ty ju mer du ältar den, dess värre blir den. Bär den som en mask men låt den inte synas, då den sorg den döljer är så mycket djupare och värre än vad som kan vara hälsosamt för Danmark. Men här kommer mina vänner. Kan jag ens för dem alls visa någonting av vad jag känner?

Horatio Var hälsad, käre prins!

Hamlet Var hälsad själv, min gode vän Horatio, och välkommen hem från Wittenberg. Jag är förvånad dock att du har kommit hem tillbaka.

Horatio Jag ville inte missa din herr faders sista färd.

Hamlet Så du kom inte för min moders bröllop?

Horatio Det väckte en viss uppmärksamhet att det följde så tätt in på.

Hamlet Ekonomi, Horatio. Det gällde att inte låta ugnarna kallna efter begravningskalasets tårtor, som ju behövdes omgående till bröllopet. Jag önskar jag sluppit se den dagen, Horatio. Den var värre än min faders död. Jag tyckte nästan han blev levande igen men på fel sätt.

Horatio Det är just därför vi har kommit till dig?

Hamlet Vad menar du?

Horatio Hamlet, din fader går igen. Vi har sett honom.

Hamlet Levande?

Horatio Det är det som är frågan.

Hamlet Kom nu inte med några löjliga vidskepelsehistorier bara för att någon käring sett i syne. Vad har ni sett?

Horatio Dessa är mina vittnen.

Bernardo Så sant vi lever.

Francesco Vi har sett honom i flera nätter.

Bernardo Han kommer vid midnatt och går oroligt omkring borgen för att försvinna vid första morgonrodnad.

Hamlet Detta bådar inte gott. En fantom från helvetet kan bara föra dåliga nyheter med sig, och visar man sig efter döden är det bara för att uppenbara helvetet för jorden. Något tecken? Har han uppenbarat något?

Horatio Vi fick det intrycket att han sökte dig.

Hamlet Alla mina farhågor besannas. Och det var säkert han? Ni kände igen honom? Det var inte bara vilket osaligt spöke som helst?

Bernardo Vi kände alla tre alltför väl igen honom, precis som han låg på katafalken, med svärd och krona och skrudad för att möta döden.

Horatio Dessa två såg honom två nätter i rad. Tredje natten kallade de på mig för att jag skulle bli vittne. Alla tre fick vi tanken att vi måste omtala saken för dig.

Hamlet Då är det någon mening med det. Tjänstgör ni i natt på samma sätt?

Horatio Det är därför vi är här, för att be dig dela vakten med oss.

Hamlet Jag kommer. Lita på mig. Om en död man kallar på mig kan jag inte svika honom, allra minst om det är min fars osalighet det gäller. – Har ni berättat detta för någon annan?

Horatio Absolut inte.

Hamlet Bra. Gör inte det. Vi måste vara säkra. Kanske det är en illusion. När det gäller uppenbarelser från andra sidan graven kan ingenting vara mer osäkert. Jag skall tala med honom, om han går att tala med. Om inte, kan vi avfärda honom som inte mer än en dröm.

Bernardo Drömmar kommer aldrig på nytt. Denna kommer varje natt.

Hamlet Jag tror er, tills någon bevisar motsatsen. Vi ses i natt, mina vänner. Jag kommer före midnatt. Var redo med era vapen. Och inte ett ljud till någon!

Horatio Vi lovar!

Hamlet Gott. Ta igen er och värm er. Natten kan bli kall och lång. (*Vännerna går.*)

Allt står inte rätt till. En osalig ande, som upprepar sig! Det hör till ovanligheterna. Antingen är det ingenting att bry sig om, eller också är det verkligen allvarligt. Vi får se. Det kan vara en sanning som vill fram, som inte kan komma fram på annat sätt. De osaliga dröjer bara kvar om de har något ofullbordat i sitt liv. Min far, vad är det du begär av mig?

Scen 3.

Laertes Allt är förberett, och inget kan gå fel. Jag är beredd att resa. Allt vad jag begär av dig, min kära syster, är att du hör av dig, så att jag får vara lugn för dig och veta, att du alltid har det bra.

Ofelia Det skall jag göra, kära broder. Tvivla ej på mig.

Laertes Det är ej på dig jag tvivlar men på den där Hamlet, som jag finner oberäknelig. Han grubblar alltför mycket, och jag fruktar att hans onda blod en dag skall drabba dig.

Ofelia Han är ung och lynnig och olycklig. Det är allt, hans oskulds enda brott. Jag är ej rädd för honom, och han gav mig aldrig anledning till rädsla.

Laertes Jag ber dig ändå att ej ta honom på allvar. Vi behöver alla mogna, men det gäller honom särskilt, då han ändå har en farlig ställning såsom kronprins med en makt som alltid kan missbrukas, särskilt om dess utövare ej är fullt vid sina sinnens klara bruk.

Ofelia Du överdriver faran. Han är klok och kanske alltför klok. Den nye kungen däremot är blott en skugga mot den gamla. Han om någon kan bereda staten oro, så som han självsvåldigt slår sig loss med vilda fester och förslösar statens kassa med planeringar av skrytbyggen medan Danmarks här behöver rustas upp.

Laertes Han litar på sin fredliga diplomati och att ej Norge mer skall bråka.
Ofelia Fortinbras är aggressiv och farlig, då han söker vedergällning. Pappa varnar alltid kungen för den saken, men kung Claudius struntar i det. Ack, jag önskar att du ej begav dig bort. Det blir svårt här utan dig. (*omfamnar honom*)
Laertes Jag kommer ju tillbaka.
Ofelia Ja, men när?
Laertes Här kommer pappa.
Polonius (kommer in) Redan startklar, yngling? Har du sagt farväl till syster din?
Laertes Med ömhet och med löfte om att snarast vara här tillbaka.
Polonius Som sig bör. Men man vet aldrig vilka faror som där utomlands försåtligt väntar liggandes på lur. Du kan där falla för all världens frestelser. Jag måste varna dig. Vad du än gör, så deltag aldrig i dueller eller spel av något slag, ty de är lömskhetens fördömda fällor, som har tagit mången ung mans liv på kontinenten, fastän han var fullkomligt oskyldig. Avstå från vart slag av tvist och gräl, ty de kan aldrig leda dig till något gott. Låt dårar gräla, och låt våldsmän slåss, så tar de livet av varandra och kan lämna oss ansvariga i fred. Var öppen och tag gärna mången i din famn som vän, men bli ej för intim med någon, släpp ej in ej ens din bästa vän i full förtrogenhet, ty hemma har du din familj att lita på, men utomlands har du ej någon, då de flesta bara ser dig som ett ämne för utnyttjande. Var öppen inför alla, men håll noga din distans, så slipper du blamera dig och råka illa ut. Och vad du än gör, så tag aldrig lån och låna heller aldrig ut ett öre. Sätt dig ej i skuld hos någon, och låt ingen bli i skuld till dig. Det är det smidigaste sättet att eliminera fiender, förrän man skaffat dem, så slipper man att skaffa dem.
Laertes Far, du varnat mig för detta om och om igen. Jag kan ej glömma det.
Polonius Det hoppas jag att du ej gör.
Laertes Det är omöjligt.
Ofelia Far, låt äntligen Laertes resa. Du ser ju själv hur otålig han är att äntligen få komma iväg.
Polonius Du har rätt, min dotter. Jag skall ej hålla honom kvar med våld. Farväl, min son, och ha en god och lycklig resa, och kom välbehållen hem igen. Det är det viktigaste. (*omfamnar honom*)
Laertes Jag lovar, far. Tack för din välsignelse.
Polonius Den får du gratis och behåller, tills du kommer hem igen.
Laertes Glöm icke mina varningar, Ofelia.
Ofelia De ligger gömda i mitt hjärta. (*De skiljs.*)
Polonius Vad då för varningar? För vad?
Ofelia För Hamlet, far.
Polonius Uppvaktar han dig träget?
Ofelia Det vet väl du, som håller mig bevakad ständigt.
Polonius Vad pågår mellan er? Var inte rädd, min dotter, för att säga hela sanningen.
Ofelia Han har bara gett mig prov på sin tillgivenhet igenom vackra gåvor. Det är allt.
Polonius Så långt är höviskhetens gränser ej besudlade. Men kan han mena allvar?
Ofelia Vem kan veta det? Han är så lynnig och, som bror min sade, oberäknelig igenom sitt olyckliga humör. Han är ur gängorna och har så varit ända sedan kungen dog och hans mor gifte om sig nästan genast med hans bror.
Polonius Det vet vi alla. Det är inte konstigt. Men det får ej drabba dig.
Ofelia Det gör det inte ännu. Men jag önskar gärna hjälpa honom.
Polonius Ur hans lynnighet? Det går ej. Han är kunglig.
Ofelia Ack, jag vet. Och under tiden får jag gissa mig till vad han tänker och vad molnet över honom kan betyda.

Polonius Grubbleri. Det är ej hälsosamt och har aldrig varit det. Låt honom grubbla ensam tills han kommer över det.

Ofelia Det är just det. Han kommer inte över det.

Polonius Desto större anledning att lämna honom ensam. Mottag icke vidare hans gåvor, och framför allt: uppmuntra honom inte. Det är det farligaste du kan göra.

Ofelia Jag skall icke göra det.

Polonius Då går du säker. Må han själv ta ansvar för sitt svårmod, men jag är nog säker på att det går över snart. Han är ju bara ung och känslig.

Ofelia Liksom jag.

Polonius Hans ställning är mer utsatt genom ansvaret den medför, som ej får missbrukas.

Ofelia Jag vill gärna mildra tyngden i hans dysterhet och sorg.

Polonius Det kan du icke göra. Lämna grubblaren i fred, på det att du själv må bli lämnad orörd och i fred för honom.

Ofelia Jag kan icke annat, far, än lyda dig.

Polonius Det gör du rätt i. Kom nu, så går vi till middagen. (*De går.*)

Scen 4. Som scen 1.

Hamlet Det är verkligen mycket kallt, som om det var mer än blott kyla i luften.

Horatio Råheten går genom lederna.

Hamlet Det är det jag menar. Denna kyla är inte bara kall, men vinden gör den gastkramande. Börjar det bli dags?

Horatio Jag tror hon än är före midnatt.

Marcellus Nej, hon slagit tolv.

Horatio Det missade jag. Då är vi i den timme då de osaliga föredrar att visa sig i sin osalighet, om de alls vågar visa sig.
(*Fanfarer och kanonsalut bortom scenen.*)

Vad betyder det?

Hamlet Kungen vältrar sig i orgier med sin fru, som en gång var min mor. Det är det hela, inget märkvärdigt med det. Så har han hållit på alltsedan min herr fader dog och han tog änkan till sin maka.

Horatio Är det vanligt att det så går till?

Hamlet Tyvärr så är det så, åtminstone hos oss i Danmark, och på kontinenten håller de oss därför som professionella rucklare, som bara lever för vårt rus. Och kungen visar vägen för nationen föregående med gott exempel för var dansk att följa, som om dryckenskapen var en dygd att fira med kanonskott och salut och kungliga fanfarer.

Horatio Se, han kommer. (*Vålnaden börjar visa sig.*)

Hamlet Då var det ingen dröm och ingen fantasi och ingen hallucination men verkligen en vålnad lika uppenbar som någon levande om inte mera. Detta kan ej någon tvivla på som själv får se det med vidöppna ögon som ej någonsin kan ljuga, om dess ägare är mänsklig och vid sina sinnens fulla bruk. Det är det enda jag kan tvivla på i detta ögonblick, att jag ej är. – O fasansfulle ande, kallare än någon vinter i din rysligt genomsynliga gestalt, jag struntar i om du är ond och kommen från det själva helvetet med vidriga förbannelser åt oss som budskap eller om du är en oskyldig osalig ängel ifrån himmelen som bara söker den kontakt som gått förlorat. Endast det är viktigt, att jag känner dig igen och vittnar om att du ej är och ej kan vara någon annan än min fader Hamlet, kung av Danmark tills för endast en dryg månad sedan. Tala, fader, ty vi är blott här för att få höra vad du har att säga.

Horatio Han kallar dig. Han vill nog tala ensam med dig, som om vad han har att säga endast kunde röra dig.

Marcellus Följ inte efter honom. Han kan lura dig i någon lömsk helvetisk fälla.
Horatio Jag skulle aldrig följa honom heller.
Hamlet Om han ej vill tala öppet men kan tala tyst med mig, så har han rättighet att göra det. Jag följer honom. Jag har inget val. Jag är hans ende son.
Horatio Men du är levande, och han är död!
Hamlet Det kommer på ett ut i längden. Vi är båda lika levande som själar. Han har rätt att få sin talan hörd. Det är det minsta jag kan göra för min fader. Jag tar risken.
Horatio Natten är som mörkast nu. Vad om han lockar dig till vassa klippor stupande direkt i havets arga skum, där kylan genast i sitt svarta mörker blott förlamar och tar livet av envar som ramlar i?
Hamlet Ni kan ej hålla mig tillbaka.
Marcellus Jo, vi måste!
Hamlet Lägg ej hand på mig!
Horatio Han är galen, som vill följa en osalig ande ut i okänd galenskap!
Hamlet Jag måste gå! (*sliter sig ur deras grepp*) Visa vägen, ande! Jag är din!
Marcellus Han är förlorad!
Horatio Vi kan inte rädda honom. Han är nu i spökets våld. Må han blott komma levande tillbaka utan att på vägen ha förlorat sitt förstånd.
Marcellus Vi gjorde vad vi kunde.
Horatio Kom, Marcellus. Låt oss vänta och avvakta denna nattens vidare utvecklings fador med fromt sinne och oändligt tålmod.
Marcellus Det är det enda vi kan göra. (*De slår sig ner, blåser i händerna, höjer en liten brasa, och avvaktar.*)

Scen 5. Vid dynerna nedanför slottet vid havet.

Hamlet Hur långt skall du leda mig? Är vi ej säkra här? Jag önskar hitta hem igen.
vålnaden (*stannar*) Märk väl vad jag nu har att säga.
Hamlet Därför är jag här.
vålnaden Min frist är kort, och det var blott med yttersta förtvivlan som jag lyckades utverka den. Jag kan ej mer än meddela dig sanningen. Därefter är jag dömd igen för evigt.
Hamlet Fader, tala! Jag är redo för vad prövningar som helst!
vålnaden För hämnd och vedergällning även? Ty det blir din skyldighet, när du får veta saken. Därför är jag här och osalig intill förtvivlans oerhördaste vulkaniska gränslösa utbrotts avgrundsmörker.
Hamlet Hämnd? Då blev du mördad? Och är straffad för att du blev mördad orättvist?
vålnaden Mitt liv som konung var en våldets väg, och alla krigets våldsbrott måste sonas. Därför straffas jag, men jag har även rätt att kräva straff för oförrätter som begicks mot min person som konung.
Hamlet Säg mig, och jag ilar till att skipa rätt! Hur gick det till?
vålnaden Du kanske minns, hur jag med välbehag ibland fann vila i min trädgård bland dess väldoftar och blommor, särskilt under sommaren, när natten aldrig blev helt mörk, och man till sena midnattstimmen kunde njuta av en vänlig värme utomhus och utan att en enda stjärna tändes. En sådan sömn i trädgården i en augusti-stjärnklar natt upplevde jag som särskilt njutbar och välgörande, när ormen smög sig in i trädgården och såg sin chans, utnyttjade min slummers njutning till att hålla gift i mina öron, som rann in i hjärnan och omedelbart paralyserade mig, så att jag var död förrän jag ens hann vakna.
Hamlet Det är sant. Man fann dig stilla avsomnad i trädgården, men ingen kunde spåra någon dödsorsak.

vålnaden Du har nu hört vad det var för en spårlös dödsorsak. Den var beräknad, överlagd och avsiktlig, och det hörde till intrigen just att den ej skulle kunna spåras.

Hamlet Men vem gjorde detta? Vem i landet kunde vara så gemen och låg och lumpen, att han tog på sig det ansvaret att på eget initiativ ta livet av den bästa konung landet haft?

vålnaden Vem tror du? Vem hade mest att vinna på det? Var fanns det motiv?

Hamlet Min farbror?

vålnaden Vem annars? Tog han inte genast hand om inte bara kronan efter min begravning men min hustru ock?

Hamlet Min moder! Men hon kunde väl ej veta? Säg att hon åtminstone var oskyldig!

vålnaden Förvisso, utom till det att ha låtit sig förföras och duperas av min snikne avundsjuke broder.

Hamlet Hon är bara kvinna. Kvinnor kan ej genomskåda män förrän det är för sent.

vålnaden Hon är förvisso därför oskyldig. Ej någon kan tillmätas någon skuld och ansvar utom min föraktlige och stackars broder. Så. Nu vet du saken. Jag har fullgjort vad jag kommit för att göra. Jag får inte vara kvar när tuppen vaknar inför dagen.

Hamlet Stanna, far! Ack, du kommer hit med ett helvetiskt ärende, som lägger på min rygg en börda och ett ansvar och en plikt, som genast gör mig alltför gammal för att orka leva mera.

vålnaden Jag har bara meddelat den sanning som ej kunde döljas eller bli begravnen levande. Det blir din sak att som du önskar göra någonting åt saken eller låta bli. Nu kan jag kanske vandra vidare och söka mig ett nytt liv efter det som havererat och lämna vraket bakom mig. Men jag skall noga vaka över hur din sak gestaltar sig. Du är min enda son. Om du ej gör något åt saken skall ej heller någon annan göra det.

Hamlet Var säker på, att jag ej skulle kunna låta saken vila. Detta måste klaras upp, rättvisa måste skipas, och om jag så tvingas stå helt ensam mot min stat och samhälle med dess etablissemang, så skall jag gå till botten med min farbror brott.

Horatio (utanför) Hamlet! Hamlet!

Marcellus (utanför) Jag såg honom försvinna där bland dynerna.

vålnaden Dina vänner söker dig, och tuppen kan nu vakna när som helst. Jag måste vidare. Jag överlämnar nu mitt ärende åt dig. Du var min enda chans till överklagande. Nu har jag gjort det. Hedra din familj och dess kungliga blod med att försöka göra motsatsen till vad din farbror gjorde, nämligen vad som är rätt.
(försvinner)

Marcellus (visar sig) Där är han!

Horatio Hamlet! (*rusar ner och fram till honom*) Hur är det med dig? Kom du till tals med vålnaden?

Hamlet Där är ni, mina vänner. Ingen fara. Jag har talat ut med honom, men hans ärende var viktigt.

Horatio Kan du säga någonting om saken?

Hamlet Jag kunde kungöra volymer av en rättssak som nu skriat inför himmelen om tidens värsta och mest fasansfulla brott, – men jag har tystnadsplikt.

Marcellus Vad gäller saken?

Hamlet Mina vänner, saken gäller den mest angelägna diskretion. Omtala ej för någon vad ni denna natt har sett, och jag skall även tåga, tills jag samlat mera material och användbart bevis, ty vi kan icke handla blott på en osalig andes immateriella uppvigling.

Horatio Så mycket vet jag, att det alltid är långt klokare att tåga än att tala ens ett ord för mycket.

Hamlet Du har fattat saken rätt, Horatio. Kan jag lita på er tystnad? Även din, Marcellus?

Marcellus Ja. Det är nog lika bra, ty jag har hört, att alla som har vittnat om upplevelser av spöken har beskyllts för lögn och hånats för att vara föga övertygande.

Hamlet Svär att hålla tyst! Jag måste vara säker på att ingenting blir misstänkt, ty jag har en utredning att sköta, och för att kunna sköta den så måste jag ha ryggen fri och även kunna spela vidare min roll som grubbelsjuk, obalanserad, otillräknelig och smått labil.

Horatio Vi skall förstå att ta ditt rollspel helt på allvar.

Hamlet Gott. Då är vi överens. Marcellus? Svär nu på mitt svärd.

Horatio (lägger handen på svärdet) Jag svär.

Marcellus Jag även. (lägger handen på)

vålnaden (långt borta) Svär!

Hamlet Ni hör? Från dödens gränsländ till och med bekräftas eden, och ni är nu edsvurna till tystnad. Så kan vi gå vidare.

Horatio Vi följer dig, min prins. Du kan till fullo lita på oss.

Hamlet Tack för det, Horatio.

Marcellus Jag har aldrig sett den vålnad som du ensam talat till. Jag har fullständigt glömt bort allt.

Hamlet Ännu bättre. Kom, mina vänner. Nu går vi in och värmer oss. (tar hand om dem) Ack, ur led är tiden! Ve mig att jag föddes till att rätta till den, och att endast jag kan göra det! (går in i slottet med dem.)

Akt II scen 1. Hemma hos Polonius.

Polonius Berätta nu, Reynaldo, hur sköter sig min son bland libertinerna i lössläppthetens huvudstad Paris?

Reynaldo Jag har ej kunnat spåra några oegentligheter i hans leverne. Han för sig som en anständig belevad gentleman och deltar ej i orgierna.

Polonius Hur väl har du då informerat dig? Ej några spel och nattsudd, inga vilda lekar och dueller, inga lösa fruntimmer och inga allvarliga utsvävningar?

Reynaldo Han sköter sina studier väl och har ej tid för annat, allra minst för lösaktiga damer.

Polonius Det gläder mig att höra. Och han är ej heller slösaktig med svaghet för banketter?

Reynaldo Allra minst. Han bryr sig bara om sin utbildning och om att lära sig av stora världen.

Polonius Det är min son upp i dagen. Då kan jag nog känna mig helt trygg och slipper oroa mig för honom. Värre är det med Ofelia.

Reynaldo Jag tror hon kommer här.

Polonius Du har alldeles rätt. Hon verkar upprörd. Nu har något hänt igen. Hur är det, käraste min dotter? Lämnar icke Hamlet dig i fred?

Ofelia Ack, far, hans sorg och grubblerier tycks ej avta men allenast växa till förtvivlan. Jag har gjort som du har sagt, bett honom icke mer ge mig presenter och återlämnat alla brev jag fått av honom, men hans kris går tydligt mycket djupare än att den bara har med relationer och hans sorg att göra.

Polonius Hur yttrar sig hans kris?

Ofelia Han kom till mig alldeles uppriven med blottad bringa, som om han gått irrande omkring i skogen och där blivit tilltufsad av grenar och ej brytt sig om att ordna sina kläder efteråt, som om han var helt borta i förtvivlans grubblerier i en annan värld av mardrömmar och helveten. Han sade icke något men blott såg på mig och kysste ömt min hand med sådan innerlig melankoli i blicken, att jag nästan tog det för ett avsked för all framtid.

Polonius Han är kär, och det blir bara värre. Han tog illa vid sig att du återskänkte hans presenter.

Ofelia Nej, jag tror att källan till hans obalans går djupare än så.

Polonius Jag måste tala ut med kungen om det här. Så kan det inte fortsätta. Det blir ju inte bättre, bara värre.

Ofelia Jag tror säkert det går över, men jag tror det kan ta tid.

Polonius I värsta fall får kungen skicka honom utomlands, så att han lugnar ner sig. Han har aldrig talat hårt till dig och aldrig brukat något våld?

Ofelia Nej, aldrig. Det tror jag att han ej är förmögen till.

Polonius Kungen får bestämma över honom och vad som är bäst för honom. Ta det lugnt, *Ofelia*. Undvik honom, och vad du än gör, uppmuntra honom icke.

Ofelia Nej, det gör jag icke.

Polonius Bra. Vi skall nog få fason på honom, bara vi förstår vari det onda ligger. Det är ej naturligt att så gå till överdrift i sorger och melankoli i månader och längre efter att man blivit av med en förälder. Han har ju dock sin moder kvar, och kungen är som en ny far för honom. Han har ej förlorat någon alls egentligen.

Ofelia Jag beklagar, far, att jag ej kunnat utranssaka källan till hans obalans.

Polonius Vi skall nog klara ut det. Jag skall gå till kungen genast.

Scen 2.

Claudius Var välkomna, *Rosenkrantz* och *Guildenstern*. Vi är mycket glada över att ni kommit hit i egenskap av *Hamlets* äldsta vänner, då han råkat ut för sådant bryderi, att vi i högsta grad oroats för hans hälsa.

Rosencrantz Är det chocken efter konungens förtidiga och plötsliga död som bringat honom ur balans?

Claudius Vi vet ej riktigt, men vi vet blott att han ej mer är densamme, som om han av ödet drabbats av en karaktärsförändring, som gjort honom oigenkännlig.

Guildenstern Och hur yttrar sig hans sjukdom?

Gertrud Han är inte sjuk. Han bara grubblar.

Claudius Men så mycket, att det leder till en sådan oberäknelighet, att vi befarar att han är på väg att tappa sitt förstånd.

Rosencrantz Är det så illa?

Gertrud Nej, så illa är det inte. Det är bara chocken över sin fars död och vårt måhända brådstörtade bröllop strax därefter som gjort honom lynnigare än vad som är lämpligt för en prins av Danmark.

Guildenstern Vi förstår.

Claudius Gör ni det? Jag hoppas det. Här kommer nu min statsminister, gode min *Polonius*, som alltid rätt förstår allting.

Polonius Ers majestät, nu vet jag var skon klämmer.

Claudius Har du funnit något gott recept?

Polonius Det är min stackars dotter som han älskar. Jag var oförsynt nog att tillråda henne att avvisa alla prinsens närmanden, det har hon gjort, och det har nu gått honom så till sinnes och så djupt, att han angripits av akut melankoli. Det kan min dotter vittna om.

Claudius Bara kärlekssorger, menar du, *Polonius*?

Polonius Bara kärlekssorger. Inget annat. Och vem kan väl ens misstänka något annat när han ser *Ofelia*, min så förtjusande och intagande dotter, som ju måste tjusa ett romantiskt sinne så som *Hamlets* mer än någon annans.

Claudius Här kommer nu mina ambassadörer från Norge. Låt oss släppa *Hamlets* galenskap ett ögonblick för att bevaka våra statliga affärer. Nå, vad säger Norge, mina herrar?

Voltemand Fred är sluten, herre konung. Fortinbras fann era villkor och förslag och utfästelser rimliga och accepterar dem tills vidare. Han vill ej mer ha krig med Danmark men vill koncentrera sig på andra bråkigare grannar.

Claudius Detta är musik för mina öron – fred till varje pris! Då kan vi lugna ner oss och bekymra oss i stället för riskerade familjerektioner och de outgrundliga besvär som utforskning av själslivets mysterier kan innebära. Så du menar, käre vän Polonius, att Hamlet bara är olyckligt kär?

Polonius Så olyckligt förälskad som en ung romantisk man kan bli, och smärtan över obesvarad kärlek tilltar givetvis och måste leda till nervositet och lynnighet ju mer hans kärlek bara möter hinder och kokett avvisande, som måste tolkas till likgiltighet, och ingenting kan göra en sann älskare mer rasande.

Gertrud Dock är han inte rasande.

Polonius Ej ännu, men den faran är ej alls eliminerad.

Claudius Hur yttrar sig hans kärlek till Ofelia?

Polonius Han överöser henne med presenter, skriver kärleksbrev, uppträder fjolligt och har svårt för att behärska sin melankoli och frustration.

Gertrud Jag tror Polonius smickrar sig med att så insistera på att Hamlets svärmod har så enkel orsak.

Rosencrantz Jag tror bestämt det är han själv som kommer nu fördjupad i en läsning av en bok.

Polonius Minsann, min vän, jag tror att du har rätt! Det är han själv i allvarligt fördjupad läsning. Låt mig pröva honom. Dra er bakom draperiet och lägg noga märke till vårt samtal. Jag ska lura ut hans lynnighet och få den diagnostiserad genom er som vittnen.

Claudius Gott, min gode man. Vi drar oss tyst tillbaka bakom draperiet och skall icke missa något ord av er konversation. Kom, mina vänner, Gertrud och ni andra hovmän. Låt vår gode statsminister utrannsaka Hamlet. *(De drar sig alla försynt tillbaka bakom draperiet när Hamlet kommer, som låtsas om att han inte sett dem.)*

Polonius Min prins, hur står det till?

Hamlet Polonius, jag kan icke klaga.

Polonius Vad läser ni?

Hamlet En bok

Polonius Det ser jag nog, men vad för bok? Så djupt och allvarligt försjunken är ni i dess innehåll, att den nog torde vara intressant.

Hamlet Dess innehåll är bara ord och ord och åter ord.

Polonius Det brukar böcker vara.

Hamlet Menar ni det?

Polonius Vad skulle böcker innehålla om ej ord?

Hamlet Vad tror ni?

Polonius Jag tror ingenting.

Hamlet Tror ni då ej på innehållet av gravallvarliga böcker?

Polonius Det har jag ej sagt.

Hamlet Ni sade just att ni ej tror på någonting.

Polonius Det sade jag ej alls. Jag sade att jag tror på ingenting.

Hamlet Är det ej samma sak?

Polonius Vad är då skillnaden?

Hamlet Det frågade jag er.

Polonius Nej, det var jag som ställde frågan.

Hamlet Vilken fråga?

Polonius Vad ni läste.

Hamlet Och jag svarade, att jag blott läste ord.

Polonius Det är ej något svar på frågan. Jag var nyfiken på innehållet.

Hamlet Läser ni ej böcker själv?

Polonius Ej dagligen, det måste jag bekänna, och allenast när jag måste, så att det blir mycket litet läst i längden.

Hamlet Om ni då är så ointresserad av att läsa, varför intresserar det er vad jag läser?

Polonius Därför att ni är den prins ni är.

Hamlet Nej, jag är blott en människa.

Polonius Det är ni också.

Hamlet Jag tror ni bevakar mig.

Polonius Och varför skulle jag då göra det?

Hamlet För att jag är den prins jag är, men även för att ni bekymrar er i onödan för min labila sinneshälsa.

Polonius Sanningen att säga, gode prins, så är er hälsas tillstånd anledning till oro för ej endast hela er familj men även för allt landet, då ni är den ende kronprins som vi har.

Hamlet Vad tror ni orsaken till min melankoli och lynnighet kan vara?

Polonius Det är det vi undrar.

Hamlet Nej, vad tror ni?

Polonius Jag tror ni är för fixerad vid min dotter.

Hamlet Bara det?

Polonius Ja, först och främst.

Hamlet Er dotter lämnar jag i fred. Hon kommer blott i andra hand. Jag höll av henne, det är sant, och gav henne presenter, men min fars död kom emellan med allt vad den innebar.

Polonius Er moders bröllop?

Hamlet Tala ej om henne.

Polonius Men er farbror är ju som er fader i hans ställe.

Hamlet Tala ej om honom.

Polonius Kan ni ej förlåta honom att han gifte sig så nära på begravningen med er moder?

Hamlet Det är inte det som gnager mig. Jag lider av långt djupare bekymmer.

Polonius Bör ni inte diskutera dem, för att bli av med dem?

Hamlet De kan ej diskuteras med de dödliga.

Polonius Är det då bekymmer av mer metafysisk art?

Hamlet Det kan man kanske säga, men moralisk framför allt. Det finns ej knepigare frågor än aktuella ansvarsfrågor.

Polonius Ni är ännu icke tyngd av ansvarsfrågor, då er farbror sköter styrelsen och ansvaret för landet.

Hamlet Det är det jag menar.

Polonius Vad är det ni menar?

Hamlet Att min huvudsakliga ansvarsfråga är att jag är utan ansvar. (*går vidare med sin läsning*)

Polonius Han är inte tokig, den saken är då klar, men grubbelsjuk är han förvisso, medan något gnager honom som vi inte kommer åt. Dock är han klar i sin logik och metodik, och längre kan man inte komma från mentala störningar. (*Kungen och drottningen m.fl. kommer ut.*) Nå, mitt herrskap, hörde ni allt vad han sade?

Claudius Din konversation med honom var beundransvärt helt utan all betydelse.

Polonius Dock talade han ärligt uppriktigt ur hjärtat.

Gertrud Polonius, det enda du fick ur honom var svar på allmänt nonsens.

Polonius Dock tror jag ej det är så illa som vi har befarat.

Claudius Det är ej kärlekskrankhet som han lider av. Nej, något gnager honom djupare än så, men som du säger, vi kan icke komma åt det. Vi får överlåta honom åt hans vänner Rosencrantz och Guildenstern, som han måhända litat mer på än på oss. De är ju barndomsvänner.

Rosencrantz Vi skall gärna lura ut hans innersta bekymmer.

Claudius Gör så, mina vänner. Ni har mitt mandat och fullaste befogenheter. Lirka ut hans hemlighet, vad den än är, och jag tror inte att det bara är Ofelia.

Polonius Hon kunde också lirka ut en del ur honom.

Claudius Bra. Sätt henne också på den arme gossen. Vi skall stå bakom tapeterna och spionera.

Gertrud Kanske överdriver vi vår oro över hans labilitet.

Claudius Han döljer något för oss. Jag vill veta vad det är. Det har jag rätt till som ansvarig för vårt Danmarks säkerhet.

Gertrud Han verkade då ej ha några hemligheter för Polonius.

Claudius Ändå är där någonting stör honom och som därför även stör hans närmaste. Vi måste gå till botten med hans sjukdom.

Gertrud Jag kan inte kalla det för sjukdom. Svårmod kanske, och melankoli, men inte sjukdom.

Claudius Nej, han lider av en störning. Kanske han ej själv är medveten därom, men den är uppenbar.

Guildestern Jag hörde nyss att en trupp skådespelare var i antågande och ämnar ge en föreställning här. Det kanske kunde ge oss alla någon omväxling mot Hamlets dysterhet – och bota honom från densamma.

Claudius Utmärkt, Guildestern. Det kanske räddar situationen – och kan hjälpa Hamlet ur hans depression. Han tycker om teater, så jag skall ge honom helt fria händer att själv rå om skådespelarna och delta i scenografin och förberedelserna. Det skall muntra upp oss alla. Ett genialt förslag!

Gertrud Vi skall nog snart få känna vår förlorade son Hamlet väl igen.

Claudius Det tror jag också. Kom, min drottning. Vi har fortfarande vårt liv att fira. (*bjuder drottningen armen, och de går ut. Hovet följer efter.*)

Scen 3.

Hamlet Välkomna till Helsingör, kära aktörer! Om det finns någon yrkeskategori som är outhärlig för vårt samhälle är det ni, som ägnar er åt allt utom åt verkligheten, varvid ni kommer verkligheten närmare än vad någon annan gör som bemödar sig därom. Mest verklighetsfrämmande av alla är de som tror sig behärska verkligheten och som har ansvaret för dem, det är politikerna och styresmännen, som bröstar sig över att kontrollera staten, som alltid skenar med människorna vart de icke vill. Men ni åskådliggör den sanna verkligheten med att på scen presentera dramer som vi i verklighetens fångelse aldrig vågar drömma om att glunka om. Välkomna, alla, och ni skall bli väl omhändertagna.

Polonius Ett tal! Ett tal!

Hamlet Vill du ha ett tal, gamle hovman? Du vet väl, att du kan få svar på tal.

Rosencrantz Det passar alltid bra med ett tal, så att skådespelarna får känna sig hemma i sin nya miljö.

Hamlet Nåväl, låt oss höra en patetisk deklamation från en av era mest förkrossande tragedier!

en gammal skådespelare Och är jag dömd att leva denna dag, när jord och himlar störtar samman över detta århundradens livsverk bakom murar, som var byggda för att aldrig falla? Och skall jag då nödgas se generationers arbete gå nesligt upp i eld och rök och denna vackra stad förvandlas till ruiner och mitt folk till slavar och prostituerade åt busar och barbarer till erövrare, som bara utbildats till våld och plundring, skändning och förstörelse? Nej, jag har levt en dag för länge, om jag tvingas åse detta. Jag har sett för många dö för oss och alltför många av mina mest kära barn bli offrade åt dödens meningslösa påskyndade grymhets räfst för att jag

skulle orka överleva detta helvete och denna mardrömssumma av min levnad. Drottning, mina döttrar, arma utslitna Hekate och föraktade utkastade Kassandra, dömd för att hon alltid hade rätt, skall ni då sluta som slavinnefrillor åt de mördare som nu våldtager hela Asien? Nej, om detta är all sannings verklighet och summa vägrar jag bli kvar en enda timme mer i detta mardrömshelvete som är vår verklighet. Akhilles son, jag väntar på din orättvisa dom, som din far skändade och genom lömskhet fick min bästa son på fall – jag väntar mig av hans son att fullborda skändligheten och nu äntligen ta livet av det gamla vraket av den rest av en förpint och utbränd ihjälplågad konung som en gång var narr nog att själv kalla sig kung Priamos den lycklige.

Polonius (applåderar) Utmärkt! Väl framfört, väl artikulerat!

Hamlet Se, han gråter. Den gamle skådespelaren gråter, rörd till tårar av sin egen inlevelse i det mest usla tänkbara av liv, en gammal konungs som fått se sin värld förstöras. Detta är teater. Gråt och skratta lika mycket, men låt aldrig föreställningen ta slut.

Rosencrantz De kan sin sak. De spelar övertygande och kan nog framföra i stort sett vad som helst.

Hamlet Rosencrantz, du sade något. – Tror ni att ni kunde framföra den dystra pjäsen 'Mordet på Gonzago'?

en skådespelare Den har vi alltid i bakfickan att ta fram vid behov, för den går alltid hem.

Hamlet Och kunde ni då byta ut ett antal rader mot ett nytt arrangemang, som jag skall giva er?

skådespelaren Inga problem. Vi kan spela vad som helst. Vårt yrke är att memorera och behålla allt i minnet, även om det hela tiden kommer nytt.

Hamlet Gott. Då skall vi ha en utmärkt föreställning framför oss. Låt mig få delta i regin och instruktionerna, och jag kan garantera, att er föreställning skall gå till historien.

skådespelaren Det låter lovande.

en annan Vi älskar nya variationer och innovationer.

Hamlet Jag ser fram emot vårt samarbete. – Polonius, tag väl hand om dessa gyckelmakare, som bara lever för att underhålla oss med god förnöjelse.

Polonius Det skall ombesörjas och förplägas väl.

Hamlet Som tack skall de ge oss en föreställning som vi sedan aldrig mer skall glömma.

Polonius Ja, det låter rimligt. Om vi ger dem mat och gott att dricka skall de spela desto bättre, ty de får de både fysisk och moralisk energi.

Rosencrantz Kom, mina vänner. Jag skall visa er var ni skall bo. (*Rosencrantz och Polonius och de andra tar hand om skådespelarna.*)

Hamlet Nu har jag min chans. Vem kan väl lita på ett spöke? Jag har sett för mycket av den andra världen för att kunna ta den på det minsta allvar. Detta spöke som jag såg kan mycket väl ha varit en bedräglig hallucination och hägring, en fantom som önskat mig åt helvete med att bedra mig med taskspelarskurkstreck, men nu kan jag pröva sanningen och se om den är sann. En pjäs kan vara som en prövning och en rättegång, som den som ser den kan uppleva som en förödmjukelse och chock och ett tillrättgående, och det är vad jag skall använda min trupp och deras pjäs till, för att se, om kungens samvete kan vakna, reagera och bevisa min fars ande ha haft rätt. Jag skall noga observera varje skymt av minspel i hans ansikte för att rätt läsa av honom hans rätta själ och vad han gjort och hur han tänker. Om han icke reagerar skall jag rättvist döma honom oskyldig, men om han reagerar alls så kan jag icke mera tvivla på den andra världens vittnesbörd. Så blir en ganska tarvlig pjäs en fälla för en konungs samvete, som bara går i fällan om det ligger någon sanning i den.

Akt III scen 1.

Claudius Hur har ni utrannsakat vad han tänker? Har ni kommit hans hemlighet på spåren?

Guildenstern Han bara gycklar med oss, som om han förstod att vi var hyrda för att spionera ut hans liv.

Rosencrantz Han gäckar oss och låter sig ej definieras eller sättas dit för någonting konkret.

Guildenstern Han är för slug för oss, eller också är han lyckligt omedveten om hur ni försöker komma till rätta med honom.

Claudius Frågan är, har han någonting att dölja, eller har han det icke?

Guildenstern Om han har det gör han det för väl för att någon skulle kunna komma på det.

Claudius Men vad tror ni?

Rosencrantz Vad misstänker ni att han misstänker?

Gertrud Ni kommer ingen vart med honom. Det märks ju tydligt. Lämna saken åt oss kvinnor. Ingen känner honom bättre än Ofelia, som ju är den ende han har givit sitt förtroende och kärlek.

Claudius Ja, vi måste bruka skön Ofelia till att utforska hans outrannsackliga sinne.

Polonius Ni har ej någon bättre ni kan lita på. Hon är ju ung och ren och alldeles jungfrulig, och i sin renhet är hon som ni säger just den ende Hamlet i sin kris kan lita på. Frågan är om han är klokare än vad vi kan fatta, eller om han verkligen är helt förvirrad. Detta är det svåra att bestämma, men Ofelia om någon kan avgöra saken med att locka fram det bästa eller det sämsta hos honom.

Gertrud Är du redo, Ofelia? Han kommer här förbi när som helst.

Claudius Vi måste gömma oss förrän han kommer, så att misstankar är det sista som han fattar.

Polonius Jag tror jag ser honom där borta.

Claudius Kom, min kära. Vi skall höra varje ord han säger till Ofelia, och om han går löst på henne kan hon vara säker på att vi skall intervensera.

Polonius Han går aldrig lös på någon. Så väl känner jag honom, att det kan jag garantera.

Claudius Vem känner honom? Ingen av oss. Den saken är då säker. Kanske Ofelia, men ingen av hans närmaste, och allra minst hans moder.

Gertrud Jag har känslan av att han förskjutit mig efter att jag gifte om mig.

Rosencrantz Jag är rädd för, att det brukar fromma söner göra.

Gertrud Det kan ligga något i det.

Claudius Tyst, han kommer. Låt oss ta betäckning. (*drar undan Gertrud och Polonius bakom draperiet. De övriga hovmännen skingras.*) Scenen är din, Ofelia. Hantera korten väl.

Ofelia Jag låter honom spela. Själv vill jag blott lyssna och förstå, om det alls går.

Polonius Han kommer. Tysta nu.

Hamlet (med sin lilla öppna bok, verkar fullkomligt omedveten om Ofelia)

Att vara eller icke vara, det är frågan. Ack, hur lätt det vore att helt enkelt smita från det övermänskliga ansvar som jag aldrig bad om men som ett omänskligt öde lade på min skuldra för att jag skulle ställa allt till rätta som alla andra gjort en katastrof av. Jag vill ej ha ett sådant ansvar. Jag vill bara leva, men att leva med en sådan börda är omöjlig. Och är döden då alls någon säker undanflykt? Vi vet ju icke vad den innebär, den är ett ledigt sätt att helt försvinna på och så bli av med livets ansvar på ett alldeles naturligt sätt, medan ett självmord luktar feghet. Ingen vet vad som väntar på dess andra sida bortom mörkret, övergången och det svarta hålet av en avgrund av personlig uppgivelse, men alla tror att det finns något där. Antagligen

är det helt enkelt en annan dimension men knappast något helvete eller skärseld eller paradys, kanske ett limbo, tills man kilar vidare till nästa station. Nåväl, jag skall ej fejt ta livet av mig men försöka lida detta ansvar och se vad det kan leda till, men det vet jag nu redan säkert, att det aldrig mer kan leda till något gott. Där är Ofelia. Varför har hon utplacerats här? För att locka mig till att försäga mig, så att hovets spioner kan ställa ännu en ny diagnos på mig? Ofelia, vad gör du här?

Ofelia Min herre, inget särskilt, men emedan ni är här så är jag här blott för att vara er till lags och nytta och behag.

Hamlet Du gör klokast i att gå i kloster.

Ofelia Hur sa?

Hamlet Mänskligheten är fördömd, och ungar avlas bara genom hor och våld och övergrepp. Det finns ej något samlag utan våld och smärta och förbannelse. Det vet ju kyrkan, och det är därför kyrkan finns, som erbjudande om ett bättre alternativ än bara barnafödande och livets helvete.

Ofelia Ack, min prins, ni grubblar alltför mycket.

Hamlet Nej, de andra grubblar alltför litet, ty de grubblar icke alls om de alls tänker alls. Och därför ser vår usla värld ut som den gör: ett helvete av krig och mänskoslakt och grymhet, våldtäkt, barnarov och lidande till ingen nytta alls. Om du är klok går du i kloster, ty dit kommer inte våldtäktsmän och skaffar onda barn till världen.

Ofelia Ni är för fixerad vid det sexuella.

Hamlet Är ej alla män det? Är ej alla damer det? Vem är det icke? Därför är vår värld en enda stor förbannelse och inget mera, en förpestad ormgrop av komplotter, svek och brott med bara oskyldiga offer, ty oskulterna är de som först går åt då de som oskulder dess värre är de enda som i enfald låter sig bli offrade. Bli inte offrad, ljuva flicka, utan skona dig och gå i kloster.

Ofelia Ni var förr så trevlig och förbindlig, som en verkligt god och nära vän, en kompis och min enda barndomsvän, men efter era grubblerier har ni blivit till en annan människa, som jag till min bedrövelse ej känner mer igen.

Hamlet Erfarenheten gör en vis, om ej den bränner en till dåre. Jag vet icke vilkendera den har gjort mig till, men du har rätt: jag var långt lyckligare förr när jag ej visste något.

Ofelia Vilken kunskap är det då som har förändrat er så radikalt till en så svår och komplicerad disharmonisk stackars fallen ängel?

Hamlet Kunskapen om världen och dess obotliga korrupcion, som bara tilltar hela tiden, griper grymt omkring sig och förökar sig med mänskligheten, tills en dag all denna usla mänsklighet har lyckats ruinera hela världen och fördärva den till oigenkännlighet, ty människan blev skapt ej till Guds avbild utan till förbannelse och missfoster och till missbruk av sig själv, som Kain, som överlevde den som skapades till något bättre, som han mördade, fördärvad som han var, som hela mänskligheten varit sedan dess.

Ofelia Min prins, ni grubblat er fördärvad.

Hamlet Har jag då icke rätt? Är det ett dåligt råd jag ger er, att ni borde gå i kloster innan det är för sent, innan ni som alla andra blir fördärvad, innan ni blir galen liksom jag av världens uselhet?

Ofelia Ack, ni driver mig intill förtvivlan.

Hamlet Jag har älskat er, det ångrar jag nu, ty jag ville aldrig skada er. Jag har besudlat er med min oskyldiga tillbedjan av det täcka könets högre mänsklighet än manlighetens grova uselhet, och jag har anledning att önska att jag lämnat er i fred, ty jag vet alltför mycket, och den kunskapen är icke hälsosam för någon, allra minst för kvinnor.

Ofelia Ni behöver bara någon from god vän att tala med. Vad ni behöver är att kunna öppna upp ert hjärta och befria det från grubbleriets dystra hemligheter.

Hamlet Skulle jag då sprida den korrupta sjukdom som jag lider av, min kunskap, som jag önskar att jag aldrig föddes till?

Ofelia Förebrår ni då er mor att hon gav liv åt er?

Hamlet Det var ej hennes fel. Hon ramlade som alla andra, men hon föll åtminstone för rätt man, första gången. Att hon föll igen en andra gång och då för fel man är en annan misslyckad historia. Kanske var hon oskyldig till att hon föll, men jag har sett, tyvärr, att kvinnor, när de faller, faller gärna.

Ofelia Ack, ni bara hugger, förolämpar, hädar och slåss vilt i blindo för att såra utan att själv se er fiende, som icke existerar.

Hamlet Jo, han existerar.

Ofelia Vem är han då? Den onde, då ni är så ond mot verkligheten?

Hamlet Nej, hans namn är verkligheten, och jag har all rätt att vara ond på den. Jag vill ej, käraste Ofelia, att den skall skada er. Därför ber jag er att gå i kloster.

Ofelia Ni var förr öm och kärleksfull, men denna ljuva vänskap har dess värre slagit över i ett slags snedvriden falsk omtänksamhet, där ni vill utesluta mig ur er förtroende i stället för att odla det. Det är ej rättvist av er.

Hamlet Om ni visste hur befogad denna vridna omtänksamhet ändå var, men det är nog. Jag får ej säga mera. Har jag sårat er ber jag om ursäkt, men dess värre är vår vänskap och vår kärlek över och kan aldrig mer bli aktuell.

Ofelia Men vad har då gett anledning till en så fullständig personlighetsförändring?

Hamlet Det vill du ej veta, ty det ville jag ej veta själv. Att jag fick veta det blev mitt och kanske hela denna stats fördärv, men därom är det alltför tidigt än att yttra sig. Jag ber dig, renaste Ofelia, tag betäckning för den onda verkligheten, skilj dig från vårt hov och gå i kloster. Jag skall hädanefter lämna dig i fred, som ju din egen fader önskar mer än alla andra. (*går*)

Ofelia Ack, hur har icke denna sköna ande gått förlorad! All hans klarhet och intelligens och öppna upplysthet har bytts till motsatsen, till bara avgrunder av mörkt och dystert grubbel, som förändrat en så upplyst idealisk furste till en misantrop av bara bitterhet och grämlse och enkelriktad negativ självdestruktivitet!

Claudius (kommer fram med de andra) Det är bra, Ofelia. Vi hörde varje ord. Du skötte dig perfekt.

Gertrud Jag visste att han aldrig skulle skada dig.

Claudius Vad säger ni? Vad tror ni om hans galenskap?

Polonius Jag tror ej mer att det allenast är min dotter.

Rosencrantz Han har grubbelsjuka. Den saken står bortom allt tvivel.

Guildestern Tyvärr, som ni ser, mina herrar, hans problem är omöjliga att utrannsaka.

Claudius Det är det som stör mig. Vi kommer inte åt honom och kan ej förstå honom. Därför måste jag betrakta honom som en latent säkerhetsrisk. Jag skall skicka honom till England på några politiska uppdrag, så får han där sansa sig, om det går.

Rosencrantz Han har varit mycket aktiv med sin teater, och vi har en ny teaterföreställning denna afton att se fram emot.

Gertrud Den får vi icke glömma. Kanske den kan stimulera oss alla, som den stimulerat Hamlet.

Claudius Vi skall bevista den med glädje och lysande förväntningar, men sedan får England ta hand om honom. Det är nog bäst för Ofelia också, eller vad tror du, Polonius?

Polonius Utan tvivel. Han behöver komma bort från en miljö som förpestat hans sinne.

Gertrud Nu tror jag du ställde en ganska träffande diagnos.

Polonius Alla som blir mörka i bollen av att stanna hemma för länge nyktrar till när de reser utomlands, och alla som far illa utomlands och där lever rullan tills de blir mörka i bollen nyktrar till när de kommer hem igen.

Claudius Så är det, Polonius. Därför blir kanske England både Hamlets och vår räddning. Låt oss nu förbereda oss för Hamlets sista föreställning, innan vi skickar bort honom. (*De går ut.*)

Scen 2.

Hamlet Jag ber er, tala ut ordentligt, det är viktigt att alla i publiken förstår varje ord ni säger, så det duger inte att mumla i skägget eller att fuska med artikulationen, men för all del, jag ber er, tala ändå naturligt. Allt i en skådespelares strävan bör gå ut på att vara så naturlig som möjligt. Realismen är allt, ingenting är övertygande utan realism, och därför gäller det att vara så naturtrogen som möjligt, så vad ni än gör, överdriv inte! Behärska era gester, skrik inte och verka inte bli hysteriska vad som än händer på scenen, allt sådant ger bara patetiska intryck av grovhet och brist på smak och behärskning. Man lever sig in i sin roll och blir den människa man gestaltar, men det är ramen man har att hålla sig till. Tar man sig friheter med rollen och går till överdrifter bryter man mot sanningen, och all teater bör gå ut på att så gott det går åskådliggöra sanningen i det drama som spelas upp.

skådespelare Man kunde tro att ni regisserat hela ert liv, min prins.

Hamlet Vad är en furstes liv om inte ett oupphörligt rollspel, att nödgas spela teater hela tiden, att alltid tänka på att förstålla sig och dölja sina verkliga tankar, att bara göra sig till? Jag har spelat teater hela livet i egenskap av kronprins av Danmark, käre kollega, men tyvärr har jag inte kunnat regissera mitt eget liv.

(*Polonius kommer in med Rosencrantz och Guildenstern.*)

Polonius Jag ser att allt är klart för kvällens föreställning.

Hamlet Jag hoppas kungen unnar sig denna underhållning?

Polonius Ej bara han men drottningen även och hela hovet. Alla är vi intresserade och nyfikna på vad för spel prins Hamlet kommer att undfägna oss med. Det lär vara en blodig tragedi?

Hamlet Hämtad direkt ur verkligheten. Den kommer från Italien, där det ju alltid begås politiska mord. Där är det så vanligt, så man hinner inte blunda inför en begravning förrän nästa hertig eller furste ligger lönnmördad på kö. Därför kommer alla de bästa pjäserna från Italien, för det finns inget tacksammare ämne att gestalta på scen än de härskandes eviga korruption med dess alltid återkommande utbrott av dramatiska mord och familjefejder, som aldrig tar slut, ty italienarna kan aldrig få nog av blod och skådespel.

Polonius Jag trodde det var bröd och skådespel som gällde.

Hamlet Det var i det gamla Rom. Sedan dess har mycket hänt. Bröd är för torrt för att undfägna publiken, medan blod är någonting den aldrig kan få nog av.

Polonius Usch så ni säger.

Hamlet Det är bara sanningen, Polonius. Allt positivt och harmlöst och oskyldigt är bara tråkigt, medan ingenting är så roligt som spänningen i en undergång som aldrig tar slut, och det är det hela världen handlar om.

Polonius Man kunde tro ni var en farlig politiker.

Hamlet Var glad för att ni är en ofarlig politiker. Bara därför får ni sitta kvar, medan alla andra mördas. Men där ser jag äntligen min vän Horatio.

Horatio Alltid till er tjänst, min prins.

Hamlet Du var åtminstone alltid en man som man alltid kunde tala med, Horatio, och som kunde förstå vad man sade utan att bara hålla med och låtsas förstå och försöka synas inte vara en idiot, som tyvärr de flesta obotligt är.

Horatio Jag vet ju vad det handlar om.

Hamlet Just det. Du fjäskar inte, och jag smickrar inte, utan vi är som bröder på samma nivå som vet vad det handlar om. Du är den enda jag kan lita på. Du vet, att vi skall uppföra ett skådespel i kväll inför kungen.

Horatio Ja, en känd italiensk tragedi.

Hamlet En scen däri kommer att erinra ganska starkt om sättet på vilket kungen förgiftade min far. Du är ju insatt i vad för sällsam information jag invigdes i av min osalige far i hans förtvivlan efter dödens makabra orättvisas himmelskriande skändlighet. Jag vill be dig att under föreställningen noga observera min farbror. Kanske var spöket blott en dröm, en bluff, ett falskt budskap från andra sidan för att leda mig vilse, en förvriden hallucination som tillfälligt berövade mig verkligheten, vad vet jag, men om kungen på det minsta vis reagerar inför handlingen så vet vi vad vi talar om, och då var spökets vittnesbörd ett klarare bevis än någon dödligs. Jag skall även själv bevaka honom noga för att se hur han kan reagera, om han reagerar alls. Allenast om han håller masken och ej blir berörd alls kan vi dra den slutsatsen att spöket var en bluff.

Horatio Jag skall noga bevaka honom. Hans liv och ära står på spel, och han vet inte om det. Så kan det bli ett mera spännande spektakel än själva teaterföreställningen.

Hamlet Det är det jag hoppas på.
(Fanfar och salut inför kungens och drottningens entré med Ofelia och andra lorder och hovmän, medan vakter bär facklor.)

Här kommer nu publiken. Låt oss finna platser åt oss. Jag är otålig att få se ett resultat av mitt livs första insats som teaterregissör.

Claudius Hur mår du, Hamlet?

Hamlet Bättre kan jag inte må, så väl grundad som jag är inför denna vår underhållning.

Claudius Polonius, ni lär själv som ung ha spelat med i ett teatersällskap.

Polonius Det gjorde jag verkligen, min konung.

Hamlet Vad var det för spel som ni spelade?

Polonius Det var Julius Caesar, och jag var själva kejsaren, som mördades av Brutus inne i själva Capitolium.

Hamlet Hur kändes det?

Polonius Vilket då?

Hamlet Att bli mördad av Brutus.

Polonius Jo, det var kapitalt. Det gällde att till varje pris inte röra på sig efteråt, för om det syntes att man andades så skulle allt ju bara vara rätt så löjligt.

Hamlet Alla som blir mördade på scen ställs inför det problemet: De får inte andas efteråt.

Polonius Ett olösligt problem.

Hamlet Hur löste ni det?

Polonius Jag försökte bara spela lik så gott jag kunde. Även det att spela ett orörligt lik, fick jag erfaras, kräver ansträngning och djup koncentration. Man kan ej bara slappna av.

Hamlet Enklare är det då kanske att genomföra mord i verkligheten, ty sådana lik rör inte på sig efteråt, eller hur, farbror?

Claudius Vad menar du?

Hamlet Bara vad jag säger. Om någon som är mördad efteråt vill göra någonting åt saken måste han kommunicera ifrån andra sidan graven, vilket nog kan vara så besvärligt.

Polonius Min prins behagar skämta.

Claudius Ja, du bara gycklar med oss i ett opassande smaklöst skämt.

Hamlet Jag försöker bara vara rolig och muntra upp er inför den förfärliga makabra tragedi som vi skall se.

Claudius Och det är inget stötande med pjäsen?

Hamlet Den har spelats över hela Europa hundratals gånger och fler, och ingen har haft någonting emot den, då den bara skildrar verkligheten.

Gertrud Kom, Hamlet, sitt hos mig.

Hamlet Nej, mor, det finns yngre damer som attraherar mig mera. *(drar sig till Ofelia)*

Polonius Åhå! Giv akt på det!

Hamlet Får jag sitta hos dig, Ofelia?

Ofelia Om ni så behagar.

Hamlet Jag vill gärna vila vid ditt sköte om det hemska drama vi skall se till äventyrs skulle bli alltför magstarkt.

Ofelia Är ni orolig för det? Känner ni inte pjäsen?

Hamlet Alltför väl, men framförd blir den ännu värre än när man blott läser den.

Ofelia Tror ni jag kan bli chockerad?

Hamlet Nej, ty ni är oskuld. Endast de kan råka illa ut som känner skuld.

Ofelia Ni är på gott humör i kväll. Jag ser ej längre mörka drag av svårmod och melankoli över era drag.

Hamlet Det kanske är för att jag nu kan slappna av. Vi har med skådespelarna gjort väl ifrån oss dessa dagar med gediget arbete, och nu får vi se resultatet.

Ofelia Det skall bli intressant att se vad ni har åstadkommit.

Hamlet Jag kan knappast bärga mig, ty det är något av ett spännande experiment.

Ofelia Utan tvivel. Det är ju er första pjäs.

Claudius Tysta nu, barn. Spelet börjar.

(Pantomimen uppförs:

*En kung och hans drottning uppträder mycket förälskade och ömma mot varandra ,
hon knäböjer för honom, han vilar sitt huvud mot hennes axel,
och lägger sig ner på en bänk att sova, medan hon avlägsnar sig.*

*En annan kommer in, ser att kungen sover, tar av honom hans krona, kysser den,
sätter den på honom igen och dryper gift i hans öron, och försvinner sedan.*

Drottningen kommer in igen, ser att kungen är död och blir alldeles förtoivlad.

*Den andre kommer in igen, tröstar drottningen, ställer sig in hos henne
och för henne till altaret sedan den döde kungens lik burits ut.*

Nu är det den andra som bevisar drottningen sin kärlek, och hon köper den.

Slut på pantomimen.)

Ofelia Vad betyder detta, min herre?

Hamlet Mordet på hertig Gonzago. Det hände i verkligheten, och mördaren åkte aldrig fast, för han blev hertig efter hertigen som han mördat. Sådant händer hela tiden i Italien. Därför har vi så många bra italienska pjäser.

Ofelia Här kommer nu en prolog. Kanske att vi får mera klarhet i det här.

Hamlet Utan tvekan kommer han att avslöja allt. Skådespelare kan aldrig hålla någonting hemligt.

prologen För oss och för vår tragedi
vi ödmjukt ber er om er nåd
och ert tålmod inför vad som skall följa. *(går)*

Hamlet Var detta en prolog? Den sade ingenting.

Ofelia Jo, men den var kort.

Hamlet Som kvinnors kärlek.

Ofelia Nej, kvinnorna är trogna. Det är männen som falerar.

Hamlet Tror ni det, Ofelia? Har då aldrig någon kvinna bedragit sin äkta man?

Ofelia Männen gör det oftare. Det är i kvinnans natur att förbli trogen så länge hon kan.

Hamlet Kort sagt, om inte den ena bedrar den andra, så bedrar den andra den ena, och kort blir det vem det än blir som bedrar, men någon gör det alltid eller bara släpper taget.

Ofelia Tänker ni på någon särskild?

Hamlet Vem skulle det vara?

Ofelia Fråga inte mig. Det vet bara ni.

Hamlet Man frågar inte. Man vet utan att fråga.

Ofelia Alltså vet ni något.

Hamlet Det vet jag, att min mor inte längre är gift med min far.

Ofelia Ty han är död.

Hamlet Men inte hennes man. – Min drottning och fru moder, vad tycker ni om pjäsen?

Gertrud Kungen är förbryllad.

Hamlet Har han anledning att vara det?

Claudius Du känner väl till pjäsen, Hamlet? Där finns ingenting stötande?

Hamlet Vill ni censurera den? Det är för sent nu. Den föreställer verkligheten, och verkligheten har redan gått.

Claudius Den verkar något utmanande mot överheten.

Hamlet Vilken överhet? Det är bara en hertig i Italien det handlar om och hur han mördades och hur hans bror övertog hans hertigtitel och hertiginna efter att ha mördat honom. Allt är inte mer än verklighetstroget.

Claudius Det förefaller obehagligt.

Hamlet Det är obehagligt, farbror. Verkligheten är obehaglig. Vet ni inte det, som är kung över den?

Claudius Därför går vi på teatern för att slippa den och få något bättre att tänka på.

Hamlet Men teatern undervisar folket bättre om verkligheten än vad kungen och regimen gör. Därför finns teatern.

Gertrud Låt dem fortsätta spela nu, så att vi får se hur det slutar.

Hamlet Ni såg redan pantomimen. Pjäsen bara upprepar den men med text, för att göra det hela klarare.

Claudius Jag tycker inte om det.

Polonius Ni måste inte närvara vid den till slutet, ers majestät, om den inte behagar er.

Claudius Det ser illa ut om jag bryter föreställningen.

Hamlet Varför det?

Gertrud Nu börjar de igen. Sätt er till rätta och tig och lid eller njut och frossa.

kungen (i pjäsen) Så länge nu vi varit lyckligt gifta, att det väl knappast finnes motstycke till vår sällsamma harmoni som kungapar i detta välfärdsmärkta land.

drottningen (i pjäsen) Min make, vi har varit länge lyckligt gifta, och så väl grundmurad verkar vår familjelycka vara, att väl knappast något mer kan hota den.

kungen Dock känner jag av ålderns sting i kroppen, som ej mer är ung och spänstig längre, alltför ofta somnar jag för ingenting och orkar hela tiden sämre stiga upp på morgnarna, då sömnen synes mig en alltmer önskvärd ljuv befrielse från livets krämpor och bekymmer.

drottningen Nej, säg icke så, ty ännu har vi många år framför oss.

kungen Tror du det? Du är då icke realistisk. Tro mig, knappt är jag begravnen, och du finner dig en ny och bättre man, som övertar min roll. Jag vet för väl att jag ej mera duger stort för dig i sängen.

drottningen Det är bara dig jag älskar, och det kan ej finnas någon annan man för mig, ej ens om du för tidigt skulle lämna oss. I döden som i livet skall jag alltid blott tillhöra dig, och aldrig att en annan någonsin ens kunde komma för min tanke. Ej gifte någon om sig om hon inte först tog livet av den förste.

Hamlet (avsides) Det är malört, som bör svida.

kungen Ja, så säger du och tror du nu, men ingenting är mera otillräckligt än människan. Hon lovar dyrt blott för att bryta det och ändra sig, och dagens situation kan nästa dag bli motsatsen och tvinga alla till att byta mening och gå över till den raka motsatsen till vad de tidigare lovat dyrt och heligt.

drottningen Känner du så dåligt mig nu efter alla dessa år? Jag dör då hellre än att tanken skulle komma för mig att jag svek dig.

kungen Säg det igen när jag är död. Nu är jag trött och måste vila. Låta mig slumra till ett ögonblick här i vår vackra trädgård, så att blommornas och trädens ljuva dofter må bereda min ledbrutna värkande lekamen någon lisa. Sedan kan vi återuppta diskussionen.

drottningen Ja, min älskade, du skall få all den lisa du begär, och jag skall ömt invagga dig i ljuva drömmar, så att de må vederkvicka dig och ge dig ro, så att du sedan efter skönhets sömnen må hurtigt stiga upp som en ny människa igen och redo för regeringens bekymmersamma plikter.

kungen Ja, min vän, blott litet sömn, och allt blir bra. *(lägger sig bekvämt på en bänk för att vila. Drottningen kysser ett finger och lägger på hans panna och avlägsnar sig ömt och tyst.)*

Hamlet Om hon skulle bryta sina eder nu!

Ofelia Det kan hon väl ej göra.

Gertrud Jag tycker att hon insisterar lite väl ihärdigt.

Claudius Är du säker på att pjäsen ej är kontroversiell?

Hamlet Vill farbror censurera den?

Claudius Det är för sent, men jag är icke helt tillfreds med innehållet hittills.

Hamlet Vänta bara. Det har ej ens börjat ännu.

Gertrud Är det en bedrövlig tragedi?

Hamlet Det är en bagatell och egentligen blott en moralitet. Ni får se.

Gertrud (till Claudius) Jag tror nog vi kan stanna kvar till slutet.

Claudius Om du säger så. Jag får väl plåga mig igenom den.

Hamlet Här kommer nu peripetin. Pass på! Nu kommer det att hända saker!

Claudius Peripeti? Vad säger han?

Hamlet Dramats vändpunkt, farbror, krisen, den förlösande och utlösande faktorn, som bestämmer skeppets kurs mot oundvikligt skeppsbrott.

Claudius Jag hade föredragit något lättare med lyckligt slut.

Hamlet Du är en komediant.

Gertrud Claudius tyckte aldrig om det pretentiösa.

Hamlet Varför gjorde han sig då till kung?

Polonius Till saken, kära vänner. Ni stör pjäsen med ert prat, och vi vill se hur det skall gå.

Hamlet Du är just den publik som varje skådespelartrupp mest önskar sig: blott ivrig att få veta hur det går, helt glömsk av illusionerna, kulisserna, fadäserna och all kritik.

Gertrud Var tysta nu. Polonius har rätt.

Hamlet Här kommer han, vår hjälte.

Lucianus (i pjäsen) Nu är rätta tillfället. Nu kan jag obemärkt infria alla mina önskningar. Vår gode kung har sopat färdigt, han är gammal och vill bara lägga av, så jag gör honom blott en tjänst om jag ger honom respass och påskyndar hans sorti. *(tar fram en liten flaska och håller gift i den sovande kungens öron)* Så mycket yngre som jag är har jag all rätt i världen att ta över allt vad han ej längre orkar med och blott vill slippa.

Hamlet Han förgiftar honom. Så lär det ha hänt i verkligheten. Det var i Wien, familjen var Gonzago. Nu ska ni få se hur han förför den glada änkan och för henne villigt in i nästa äktenskap.

Ofelia Kungen har rest sig. Han är upprörd.

Hamlet Vad kan ha upprört honom?
Gertrud Hur är det, älskling?
Claudius (*tar sig för pannan, torkar bort någon kallsvoett*) Jag står inte ut! Tänd ljus! Jag måste ut! (*störtar ut*)
Polonius Bryt föreställningen! Tänd alla ljusen!
(Alla blir upprörda, och hela hovet bryter upp efter kungen. Bara Hamlet och Horatio blir kvar.)
Hamlet Vad säger du om det?
Horatio Effekten blev något starkare än vad någon hade trott.
Hamlet Han kunde icke dölja det. Spöket hade rätt. Vi kan ej mera tvivla på det minsta knyst som andevärlden vågar påminna oss om sin existens med.
Horatio Men nu vet kungen att du vet.
Hamlet Jag vet. Och det känns väldigt skönt. Nu är han inte längre ensam om sin hemlighet. Och tror du drottningen begriper något?
Horatio Kvinnor kan man aldrig rätt begripa vad de begriper.
Hamlet Ack, hur rätt du har. De tänker på ett annat sätt men kan just därför ofta begripa mer än män begriper.
Horatio Här kommer Rosencrantz och Guildenstern.
Hamlet Min farbror konungens lojala instrument. Vad skall de tuta i mig nu? Måhända de vill be mig att be konungen om ursäkt. Kungen kan ju inte bedja den han mördade om ursäkt längre.
Rosencrantz Prins Hamlet, ett ord med er, jag ber.
Hamlet Ni kommer väl från kungen? Mår han illa?
Guildenstern Min prins, han lider svårt av upprördhet som taktlöst förorsakats honom av er illa valda pjäs.
Hamlet Så mår han alltså illa?
Rosencrantz Milt sagt, ja.
Hamlet Och vad kan jag då göra? Mår han inte väl så är det väl en doktor han behöver.
Guildenstern Det är inte han som sänt oss till er utan er fru moder.
Hamlet Mår hon också illa?
Rosencrantz Hamlet, ni har i afton med er föreställning vållat stor skandal i hela hovet. Djupast drabbad av er taktlöshet är drottningen er moder.
Hamlet Jag har alltid kunnat hålla takten. Det är andra som ibland har skenat och glömt bort sig och förhastat sig i äktenskapliga och politiska intriger.
Guildenstern Det är väl det er mor vill tala med er om.
Hamlet Hälsa henne att jag kommer. Är hon arg på mig?
Rosencrantz Nej, blott förvånad men även uppfylld av beundran.
Hamlet Tänka sig! Jag har gjort intryck på min moder! Och jag som trodde att hon var fullkomligt hjärntvättad av den som tog ifrån henne hennes änkedom.
Guildenstern Hon är er moder, och glöm aldrig, prins Hamlet, att genom kungens egen proklamering är ni enda tänkbara arvtagaren till Danmarks tron.
Hamlet Ni påminner ju mig ständigt därom. Hur skulle jag kunna glömma det då? Men här är skådespelarna med sin ledare Polonius. Jag måste avsluta mitt spel med dem. Hälsa mamma att jag kommer genast.
Rosencrantz Vi hoppas därmed alla missförstånd och spänningar emellan er och hovet skall försvinna.
Hamlet Det finns mycket kvar att göra. – Polonius, tack för att ni så väl har tagit hand om våra kära skådespelare.
Polonius Prins Hamlet, er moder väntar på er synnerligen orolig för er skull.
Hamlet Tack, det vet jag redan. Något annat nytt?
Polonius Teatern denna afton tog en något överraskande vändning.
Hamlet Hur så?

Polonius Då spelet övergick från scenen till publiken. Jag har aldrig förr sett något liknande. Det var en synnerligen effektiv teatereffekt.

Hamlet Det gläder mig att någon kunde uppskatta det. Tyvärr var kungen inte lika glad.

Polonius Ingen var glad. Alla var chockerade och bestörta.

Hamlet Minsann! Det menar du inte?

Polonius Jo, det menar jag i högsta grad.

Hamlet Det var inte meningen. Det skall ni veta.

Polonius Det hoppas jag verkligen.

Hamlet Det var bara meningen att skrämma kungen.

Polonius Det lyckades ni med ordentligt. Men vad var det då som skrämde honom?

Hamlet Det förstår ni inte?

Polonius Jag tror knappast han förstod det själv ens.

Hamlet Jodå, han förstod det alltför väl.

Polonius I så fall kan ingen förstå vad det var han förstod.

Hamlet Utom vi som förstod.

Polonius Jag fattar ingenting.

Hamlet Det är lika bra. Fortsätt med det, Polonius, så blir du lycklig. Gå nu till mamma och lugna henne och säg, att jag inte är fullt så galen som jag ser ut.

Polonius Det kommer knappast att lugna henne.

Hamlet Vänta bara tills jag skakar om henne. Sedan är hon rörd för evigt.

Polonius Era spetsfundigheter övergår allas förstånd och kanske även ert eget.

Hamlet Jag vet för mycket, Polonius. Det är enda felet med mig. Gå nu till mamma och förbered henne, så att hon vet att hon bara har det värsta att vänta av mig.

Polonius Jag skall göra mitt bästa för att varna henne. (*går*)

Hamlet Nu är den timme inne, när de värsta andarna är framme för att plåga världen med sin överlägsenhet mot allting dödligt, som i hjälplöshet för ojämn kamp mot ödets outrannsakliga intriger, som aldrig någon dödlig kan begripa något av, förrän det är för sent, och hon själv övergår till gåtfullhetens mystiska odödlighet. Måhända lurar än min far i faggorna, när så hans ande manats fram av plågat samvetes förtvivlans skri av ångest över brott som aldrig kunnat sonas men som ännu är opreskriberat in flagrantia. Det känns som om det är hans timme nu, hans sannings ögonblick, när till och med hans son nu äntligen har blivit övertygad om det stora brottets verklighet och saken kan nå fram till rättvisans olidligt långsamma men ohejdbara kvarnar. Far, vad skall jag säga till min moder, hur skall jag förhålla mig till henne? Som en son eller som en rättvis domare? Jag är rädd att jag ej kan undvika vare sig det ena eller det andra, och i kombination kan det bli fruktansvärt för henne. (*går*)

Scen 3.

Claudius Vi går inte säkra för honom. Han kan inte hålla på så här nu längre. När som helst kan hans otillförlitlighet på allvar bryta ut i svårare skandaler än vad vi i afton blivit hänsynslöst utsatta för. Han måste bort. Ni får slå följe med honom till England. Jag skall skicka med er brev med instruktioner. Vi har inget val. Nu måste något göras.

Guildenstern Rikets säkerhet går före allting annat.

Claudius Det är vad det gäller. Folket tycker om honom, men efter en teaterföreställning som den här, vars budskap måste komma ut bland enkelt folk i elak ryktesväg, kan detta starta konsekvenser som kan bli oöverskådliga.

Rosencrantz Ni kan fullkomligt lita på oss, ers majestät. Vi är rikets och konungens tjänare, och regeringen vet alltid bäst för ordningen i landet.

Claudius Då är saken klar, och jag kan någorlunda lugna mig. Den rikets fara som nu ohämmad går kring och sprider oro och ger anledning till skadligt prat skall skickas bort från landet, så att det kan få leva, andas och förkovras i god välfärds lugn och ro. Förbered en överfart. Ni har vårt kungliga mandat.

Guildenstern Vi bugar oss.

Rosencrantz Här kommer Polonius.

Polonius Min konung, han är på väg till drottningen. Han är på ett betänkligt humör, och han har själv bett mig varna henne. Själv skall jag gömma mig bakom tapeten och övervaka deras samtal, i fall något skulle hända och han skulle gå för långt.

Claudius Det har han redan gjort. Han kommer nu blott ständigt att gå längre.

Polonius Därför skall jag noga vaka över henne.

Claudius Tack, min gode man. Och rapportera för mig efteråt allt vad som sades.

Polonius Jag är icke statens främste sekreterare för ingenting – min noggrannhet har aldrig än förnekat sig.

Claudius Det är vi tacksamma för. Utan din betroddhet skulle staten vackla. Lämna mig nu ensam. Jag måste äntligen få meditera något och få någon stund äntligen för mig själv. En kväll som denna kan ge mardrömmar för lång tid framåt om de icke bearbetas och analyseras. Annars kan man börja se i syne saker som de dödliga ej borde se.

Polonius Vi lämnar er i ro med era böner.

Claudius Tack. *(Alla andra avlägsnar sig.)*

Jag har simmat alltför långt från stranden för att mera kunna ta mig hem tillbaka. Jag har själv förbannat mig och kan ej ta förbannelsen tillbaka, då jag själv har fjättrat mig vid resultatet av den, kungariket, makten, rikedomerna och min drottning, som jag tog ifrån en annan, men det värsta är att jag ej längre ensam vet vad jag har gjort, ty nu har min blott alltför kloke och begåvade men hänsynslöse brorson luskat reda på mitt brott, hur kan jag ej begripa, men det är för uppenbart att han av alla människor vet för mycket. Jag kan inte heller ångra något, gjort är gjort och kan ej tas tillbaka, jag får stå mitt kast, och jag kan icke sona något utan att förlora allt och livet, vilket ingen mänska kan gå med på. Det är blott att löpa linan ut och falla eller klara sig, men ödet kommer nu att alltid kalla på mig genom denna fasansfulla överraskande introduktion till påminnelser om mitt brott, som nu ej någonsin skall tystna mer. Vad anar Gertrud, den som jag trots allt har älskat och ej äktade för bara hennes status skull? Hon måste ana mera än vad hon själv vill, ty hon är Hamlets moder och kan ej ta ställning mot sin son, allenast för vad han än tar sig till. Nej, denna nya komplicerade problematik kan icke lösas. Jag kan skicka Hamlet över havet och få honom avklarad i England, men ej någonsin har brotts komplikationer kunnat lösas genom nya brott. Och allra minst har jag mer någon högre instans att kunna vända mig till, religionen är blott skrock och verklighetsflykt och självbedrägerier som mest kvinnor nyttjar för att kunna plåstra om sin svaghet, sådant går jag icke på, så därmed är jag hänvisad allenast till mig själv och ingen lösning på problemet. Jag kan låta döda Hamlet, men hur skall jag sedan kunna se hans moder drottningen i ögonen? Vad jag än gör, så blir det bara värre. Ack, låt mig åtminstone få meditera. *(går ner på knä vid ett altare för att meditera och synas be. Hamlet kommer förbi, ser honom och drar sitt svärd.)*

Hamlet Nu kan jag göra det, och ingen skulle se det eller sakna honom. Snart skall hela landet tala om teaterföreställningen som väckte kungens osaliga samvete till liv med ramaskrin och fullständig förlust av all förställning och det falska ansiktet, och alla skulle se hans mord som ödets avgörande ingrepp. Ingen skulle motstå mig och rättvisan, och han har själv offentligt nästan skrikit ut sin skuld. Men kan jag döda honom när han ligger så där ömkligt obeväpnad på sitt knä och ber måhända ångerfulla smärtoböner? Skulle jag då sända honom in i saligheten när han visar tecken på försoning, ånger och sympatisk brottsmedvetenhet? Nej, låt mig välja

ett mer lämpligt ögonblick, när han är full och rumlar, svär och bär sig åt och gör ordentligt bort sig, när han spy och visar sig på nytt som kräk, vilket han är och säkert kommer snart att bli på nytt så snart han glömt sin ånger och sin skrämelse av sitt samvete. Jag kan ej mörda konungen när jag är kallad till min moder. Låt mig höra först vad hon kan ha att säga mig, och kanske jag kan övertyga henne att ta mitt parti mot honom. Kanske vi tillsammans kan få honom och hans uselhet på fall på mera laglig väg. Det vore bäst för landet. Dröj, min klinga, törsta icke efter blod, men var på defensiven endast, ty vi skall ju skickas snart till England. (*går igen*)

Claudius Nej, ej ens meditationer hjälper. Jag blir bara grubbelsjuk som Hamlet. Inga böner, ingen terapi och grubblerimeditation kan hjälpa mig. Jag måste bara vandra vidare på brottets bana linan ut, som jag har börjat. En politiker kan aldrig ändra kurs, därför är han politiker och kan blott klara sig tills han går under, och så slutar samtliga politikerkarriärer utan undantag. De vandrar självmant i en själafälla som berövar dem just deras själ och det så smärtsamt, att det enda de har att se fram emot är den totala dödligheten. Dö då, Claudius, när din brottslighet är färdig, och förbli till dess såsom politiker en outtröttligt verksam brottsling.

Scen 4. Drottningens sängkammare.

Polonius Han är på väg. var inte rädd, min drottning, ni har ingenting att frukta, ty jag ämnar gömma mig bakom tapeten och där övervaka allt som händer mellan er och höra varje ord.

Gertrud Och ämnar du då sedan rapportera allt till kungen?

Polonius Naturligtvis. Det är ju icke blott i kungens men i statens säkerhets intresse.

Gertrud Jag har hört att han skall skicka Hamlet på semester.

Polonius Ja, till England, på ett diplomatiskt uppdrag. Så kan han få hälsosam distans till både Danmark, sin familj och sina grubblerier. Det är säkert den mest välgörande kur och medicin som kronprinsen kan undfå.

Gertrud Han är inte sjuk.

Polonius Men han är lynnig och labil och något ur balans, som den begåvade och överkänslige romantiska natur han är.

Gertrud Och skulle England hjälpa emot sådant?

Polonius Vi får se.

Gertrud Jag tror snarare det kan förvärra hans temperament och känslööverdrifter, ty i England är folk galnare än här.

Polonius Ack, det har även jag hört sägas, men så är det nu bestämt.

Gertrud Jag tror ej kungen riktigt vet vad han vill göra.

Polonius Han är staten, och vad staten gör är alltid bäst.

Gertrud Tills konsekvensen blir revolution, och då är det för sent att ångra sig och ändra politiken.

Polonius Då är jag ej längre med.

Gertrud Var ej för säker.

Hamlet (utanför) Mor! Jag kommer!

Polonius Han kommer.

Gertrud Göm er genast. Han får ej på något villkor ana att ni finns i rummet.

Polonius Jag ska vara tystare än någon mus.

Gertrud Det är det enda säkra för er själv, ty nu är alla upprörda och han nog mest av alla, om jag känner honom rätt. (*Polonius hinner precis gömma sig innan Hamlet kommer in.*)

Hamlet Vad vill du, mor?

Gertrud Min son, du har upprört din fader och konung.

Hamlet Min mor, du har upprört min fader och konung.

Gertrud O Hamlet, jag orkar ej höra på dumheter nu. Säg mig nu: varför bär du dig så ytterst dumt åt?
Hamlet Och varför bär du dig så ytterst fördärvligt åt?
Gertrud Talar man så till sin moder?
Hamlet Och handlar man så mot sin make och konung?
Gertrud Du stinger mig såsom en orm!
Hamlet Men jag har inget gift. Den som stinger med gift är du själv.
Gertrud Har du glömt vem jag är?
Hamlet Nej, tyvärr har jag ej lyckats glömma att du ej är hustru till din egen make men till hans beklaglige make. Tyvärr har jag ej lyckats glömma att du är den kvinna som fött mig.
Gertrud Säg, varför är du så förryckt, hätsk och hetsig? Och varför tilltalar du din egen moder så hårt?
Hamlet För att hon ej förstår varför Hamlet tilltalar sin moder så hårt. För att hon icke vet vad hon gör. För att hon icke känner den man som hon gift sig med. Därför att hon är en stackars förstockad och dåraktig toka, som icke ens ser vad som händer omkring henne! Har hon ej sett ormens huggtand, skorpiontaggen, getingens giftiga gadd? Har hon ej sett i ögonen det falska getingskorpionhuggormsmonster som hon låtit sluka sin make och sett hans grållt gulsvarta röv och hans slemmiga ormsvans, som stinger blott för att fördärva och mörda? Är hon så förbannat döv, stockblind och död i sin hjärna att hon icke ser den förbannade mördare, mänskoförgörare, konungadråpare, som hon varje natt nu i månader legat till sängs med?
Gertrud (bleknar) Käraste son, jag förstår icke alls vad du talar om
Polonius (bakom draperiet) Om denne svårt rasande prins fritt får härja tar han död på alla i slottet, på kungen, på mig, och på sin egen moder. Skall jag rådligt kalla på hjälp? Nej, ännu har han icke gjort skada. Han har endast syndat i ord. Han må fortsätta tala, och jag må tills vidare fortsätta lyssna.
Hamlet Förbannade moder! Förbannade kvinna! Din häxa, din kossa, ragata och skräcködlan! Din gamla usla blodsugande äckliga gamla vampyr! Om blott varje son talade så till sin moder, och varje man talade så till sin hustru! Det skulle blott göra det galna perversa förhatliga apsläktet som kallas fruntimmer gott! Finns det i denna värld någon gift man som ej blivit smittad av hustruns förfärliga fruntimmersgalenskap och blivit slav under fruntimmers skändliga vilja och skökoförtryck? Det finns intet gott i någon kvinna. Allt vad kvinnan är, vill och gör är förbannat. Det fanns ingen orm uti paradislustgården utom den fnaskiga kvinnan.
Gertrud O son! Ha förbarmande med mig! Jag har ju i smärta och kval utan ände och i ändlös kärlek dock givit dig livet!
Hamlet Du gav mig mitt liv, men min far tog du livet av!
Gertrud Skona mig, älskade son! Du tar livet av mig! Jag är endast en värnlös och olycklig kvinna!
Hamlet Jag skall icke skona dig förrän du skådat dig själv i din hela förskräckliga tragiska livssituation! Icke förr än du sett hela sanningen slutar jag att bombardera dig med mina muntliga giftdolkar, som dock gör nytta allenast, som allt ont i världen!
Gertrud Ack, döda mig, son, om du vill, men gör det då nu genast! Se! Här är det modersbröst som gav dig livet! (*öppnar sitt sköte och visar sitt bröst*) Beröva det livet som gav dig ditt liv!
Hamlet Var ej fånig, förbannade kvinna, och visa ej din nakna skamlösa skändlighet ohöljd i hela dess avskryvvardhet! Ty då visar jag dig blott vad värre är: Guds hela eviga nakna förbannelse av kvinnosläktet! Det finns ingen mor som ej lärt sina söner att hata allt vad kvinnor heter, med sitt usla dåliga svarta exempel. Det finns ingen mor, och det finns inga av kvinnor sorgligt fördärvade och korrumperade fäder, som kan fostra barn. Endast barnen kan uppfostra fäderna. Ty för vart år som en mänska blir äldre, dess mera behöver hon tuktas och uppfostras, agas och bindas, ty för

varje år blir hon mer oregerlig. Blott den som ej umgås med fruntimmersruttenhet skall alltid pålitlig vara, ty han skall nog vis och klok vara att hela sitt liv förbli barn.

Du har ej än, förbannade kvinna, förstått vad du gjort. Du vet ej ännu vem du är gift med. Du vet ej ännu hurdan orm du själv gjort dig till i ditt högst sliskiga umgänge med den mest slemmiga giftiga av alla kobror! Men jag skall dra ut dina huggtänder! Jag skall med våld draga ut dem, och ut hela dig ur det paradiset som du fördärvat. Jag skall för all evighet oskadliggöra den smutsiga och bottenlösa pestuppfyllda avgrund som kvinnan i evighet varit för mannen! Sitt ner och ligg still när jag avrättar ditt lömska väsen! Gör ej något motstånd! Förbannad var mänska som någonsin gör något motstånd mot något!

Polonius (bakom förhänget) Vid djävulens fjädrar, nu kissade jag ner mig! Det här blir blott värre och värre!

Gertrud Döda mig, Hamlet! Ja, döda mig genast! Förläng ej din avrättning av mig!

Polonius Hjälp! Hjälp! Han vill döda sin moder! Hjälp! Hjälp!

Hamlet (lystrar) Hjälpen är här! Drag åt helvete, nidingakonung, din spyfluga, din spionerande spothöjda dreglande fläsklort, ditt supande as! Nu gav du hals i rätt stund, ty nu är din brorson på rätta humöret att kasta dig ut dit du redan utkastat min fader: till grå evigheten! (*stöter sitt svärd genom draperiet om och om igen, Polonius har ingen chans, fullträff varje gång. När han faller ut måste Hamlet med fasa inse sitt misstag.*) Ack, oskyldige narr, var det du? Jag var säker på att det var kungen! Där ser man! Det finns inget som man kan vara fullt säker på i detta liv. Allt tar man ständigt miste på. Ständigt begär man på nytt oavsiktliga grova fadäser och misstag, till sorg, ve och elände mest för sig själv. Är han död? Ja, hans hjärta har slutat fungera. Min älskades fader! Förlåt mig! Jag visste ej alls vad jag gjorde. Jag blev då till slut dock en galning trots allt, fast jag blott ville spela och låtsas att vara det. Ädle gråhåriga gamling, du fint silverhuvade gubbe! Förlåt hetsig ungdoms förvillelse, fastän den är oförlätlig!

Gertrud Vad har du gjort?

Hamlet Vad jag ej ville göra, och det som jag helst ville göra har jag icke gjort. När jag gjorde vad jag ville göra så gjorde jag blott vad jag ej ville göra. En mänska är död. Nå, än sedan? Det dör ett oräkneligt antal av människor var dag, och vi kan inget göra åt saken. Vi kan endast låta dem dö och försöka att dölja det fasliga faktum med att gräva ner fula liken i jorden. Jag dödade narren i tron att det var farbror konungen.

Gertrud Du ville döda din farbror och konung!

Hamlet Förvisso! Vad gör en skorpion i ditt sköte? Vad rätt har en huggorm att leva i min faders hus? Han har mördat din make, min fader och världens mest lysande konung! Han stinger ihjäl vårt välsignade Danmark med gadden, och Danmark blott låter sig stingas ihjäl!

Gertrud Du vet ej vad du säger.

Hamlet Nej, du, mor, vet ej vad du säger, ty du är förgiftad och hjärntvättad av den fördärvliga kobra som stulit vårt lands makt och ära ifrån oss och träget försöker att en gång för alla fördärva allt gott i vårt land! Kära mor, kan du icke förstå vad det är för en make du inlåtit dig med? Kan du icke ens genomskåda det allra högst skrikande självklara bedrägeriet som stulit allt ljus från vår värld? Kan du icke förstå av det skådespel som du just sett, och av de reaktioner som konungen gjorde sig skyldig till, vilken perfekt skurk han är? Kan du blunda inför nakna sanningen?

Gertrud Ack, ve, min son! Du förtar allt mitt ljus i mitt liv!

Hamlet Jag är oskyldig till nakna sanningen. Han, konung Claudius din make, är skyldig allena.

Gertrud Jag kan icke uthärda sanningen, ty jag är kvinna!

Hamlet Du måste. Att du är en kvinna är ej giltigt undanflykt.

Gertrud Ve mig, ty jag är en kvinna, det värsta av kreatur. Kvinnan är skön, men all fruntimmersskönhet är bedrägeri blott och djävulens bländverk. Allt kvinnan är är blott död, smuts och vidrighet. Kvinnan är världens och människosläktets förbannelse. Allt

som är ont kommer av hennes kärlek. Allt smutsigt, allt fult, allt fördärv, kommer av hennes lyckligtvis dödsdömda allt infekterande fallenhet för kroppsligt umgänge. Ja, Hamlet, jag har besinningslöst älskat din farbroder. Samma fördärvliga kärlek som jag gav din fader och som blev hans död har jag ock givit Claudius. I smuts och i träck och i slemmig och stinkande flytning har vi varje natt dekat ner oss och vältrat oss svinaktigt som andra giftiga paddor. Förbanna mig, Hamlet, och döda mig genast, ty det är jag värd. Om ni män ändå snart kunde utrota från denna värld det förnedrande fruntimmerssläktet! Ty allt ont på jorden finns endast på grund utav kvinnan. Förgör och förskjut varje kvinna på jorden, och världen skall åter en gång, som den var från begynnelsen, varda ett paradiset. Döda mig, Hamlet, och heligt jag lovar och svär inför dig att din farbror då skall återvända från ondskan och fromt abdikera till förmån för dig. Och han skall bli en fader för dig, lika god som din egen, och sona sitt brott i en cell hela livet. Ty jag blott är skyldig till alla hans brott. Det är jag som förhäxat och grymt korrumpat hans sinne och gjort honom ond. Min är skulden till allt vad du lidit. Tag livet av mig och ge kvinnan det straff som hon evigt förtjänar!

Ja, käre son Hamlet, du ser här framför dig nu orsaken till allting ruttet i Danmark. Din farbror kung Claudius har ingen makt alls, och han har ingen talan, ty han är en marionettdocka fastbunden vid mina fingrar. Allt ont som han gjort är blott jag ensam skyldig till, ty det är jag som har makten i riket. Jag var det som ormligt förförde hans hjärta och fick det att hata dess broder din far. Det var jag som tog livet av din egen fader, i det att jag gifte mig med honom och därmed gav honom makt. Ty all makt här i världen är kvinnans, och mannen är hopplöst och utsiktslöst maktlös så länge han icke är gift, om han dock även så länge oskyldig är. Ty med makt följer skulden. Det skulden och makten var, som är mitt namn och vartenda gift fruntimmers namn, som tog livet av far din, i det att den nattsvarta lystnaden efter mig, och efter makten och skulden, tog säte i din mörke farbror. Jag ensam är brottslingen, ty min är all världens makt och dess skuld och dess synder. Befria mig, älskade son, från mitt fasliga skändliga brottsliga liv! (*Hamlet tvekar förundrad och bedövad.*) Förbannade son! Varför kommer du hit till mitt eländes boning och tar från mig den lilla frid som jag har? Varför lämnar du mig ej i fred? Kan du ej ta mitt liv, så ta livet åtminstone av farbror Claudius, så någon får plikta för vårt rikets ruttighet! Gå nu, försvinn! Jag vill vara allena med min digra skam! Jag vill ej veta av någon människa, ty alla människor är grymma och helt hänsynslösa mot mig, stackars skändade kvinna, och grymmast av alla är du, din förbannade orm som jag närt vid min barm, som så skoningslöst blottar för mig höjden av alla fador och avskyvärdheter: den evigt förbannade sanningen! Lämna mig ensam, min son! Jag vill leva och dö isolerad och ensam med min skam och vanära, ty det finns ej någon Gud för oss kvinnor. För oss finns blott lidandets Gud, som de otäcka männen gör allt för att pina och misshandla och göra slut på. Det finns ingen stark, god och mäktig och rättfärdig Gud för oss kvinnor. Det finns blott en lidande, maktlös och rättslös och svag usel vämjelig Gud, som går tiggande trasklädd och barfota och döms till döden av maktgalna männen för dagdriveri. Jag förbannar var man i vår värld, ty det finns ingen man som är mer god än ond. Och ju mer mannen anstränger sig och försöker att vara blott god, desto ondare blir han, ty så är varenda förbannade mansperson funtad.

Hamlet Förbannade kvinna, du kan icke hölja din skuld och din skam med din sorg och din synd. Du kan ej hölja mörker i mörker, du kan icke släcka ditt mörker. Blott ljuset kan släckas, och kvinnan är synden som släcker det, och denna usla gemena förbannade kvinna är du, som försöker att undgå och feget bortförklara din kvinnliga svaghet och svarta förbannelse! Du söker bortse från att du är kvinna, men det är omöjligt. Ej någon kan undvika döden, och ej någon kvinna kan undvika sin egen evigt förbannade kvinnlighet. Jag är dig skyldig blott en enda sak, och det är mitt av ödet fördärvade liv, som jag ger förrän du lyckas få någon bot för din kvinnlighet. Du har själv namngivit dig som den skyldiga till varje brott som på

senare tid har begåtts här i Danmark, och rättmätigt har du påtagit dig skulden. Förvisso, blott du är den skyldiga! Kvinnan blott bär hela skulden för allt ont i världen! Ditt köttsliga liv med två härliga män har fördärvat dem bägge och Danmark och världen och mördat den bästa av män! Må du sona ditt evigt fördömda osaliga skändliga stinkande brott!

(drar sitt svärd på nytt och avancerar hotande mot modern, som obevekligt möter honom med blicken utan att svikta det minsta. Plötsligt kommer Hamlet av sig totalt, tappar svärdet och ryggar tillbaka inför faderns vålnad, som plötsligt återkommit.)

Ack, fader, är du åter här? Är du här för att banna mig, straffa mig och ge mig prygel för mitt blott rättmätiga handlingssätt mot min förblindade moder? Skall du taga mig med dig ner till ditt Dödsrike nu, som jag redan så länge har åtrått och varmt längtat efter?

Gertrud Min son, du är galen, ack, galen, förvisso helt galen! *(får tårar i ögonen)*

Vålnaden Min son! Jag är här blott att hindra dig från att bli galen på allvar och göra en dumhet. Tag nu ditt förnuft och ditt lugn och din sinnesnärvaro till fånga och rasa ej meningslöst mer mot din skuldlösa mor, ty hon är blott en oskyldig kvinna som alla oskyldiga kvinnor. Det finns inga skyldiga kvinnor, ty fruntimrens menlösa flyktighets släkte är aldrig helt medvetna om vad de gör. De är oskyldiga såsom djur, såsom rådjur och grävlingar och nyckelpigor. Var nu mot din mor som det tillbörligt är för en god son att vara mot sin äkta mor. Var väl medveten om att du är hennes kött, hennes blod, hennes ägodel och hennes allt för all tid som hon lever, hur litet hon än må betyda för dig.

Gertrud Ack, min Hamlet, vad stirrar du på så förskräckligt och fasansfullt vettskrämt? Vad får dina ögon att darra och vinda av skräck? Ack, vad skådar de i tomma luften, så blinda som glasögon men ack så fruktansvärt seende samtidigt!

Hamlet Ser du ej, moder, fantomen som står så beskyddande där vid din säng, vid din sida? Ack, ser du ej mannen, din mördade och övergivna förkastade make, min köttslige och ende fader? Mor, ser du ej rustningen, blänkande, skinande, glänsande såsom polerat rent guld? Ser du icke hans väldiga blytungade svärd, som blott han kunde svinga, och hjälmen med vingarna som var hans älsklingshjälm och som begravdes med honom? Han står där livslevande framför dig, men, ack, du stackars förblindade kvinna, du ser honom inte! Kan du icke ens höra rösten, den ljuva välsignade varmt oceandjupa basen, den stämman som ingen röst är mera faderlig än? O du vettlösa själlösa blindfödda kvinnovidunder med sågspån och tomhet blott som enda hjärnsubstans! Se! Nu går gengångarn bort genom rummet mot fönstret! Nu kliver han ut och försvinner bland stjärnorna! Moder, jag är icke galen, jag ser ej i syne! Det är endast du som är galen, emedan du icke är galen och ej ser i syne! Min moder! Vad skall männen göra med hjärtlösa osynska stockdumma stycken som du? *(faller ner vid hennes sida på hennes klänning som släpar utanför sängen och torkar gråtande ansiktets tårar på dess mjuka tyg, medan hon är mer förvissad än någonsin om att han är från sina sinnen och bara blir mera så hela tiden.)*

Ack, kära moder, förlåt din förtappade sons hårda grymma omänskliga vrede och gudlösa ord! Hur omänsklig en mor än må vara, så har ingen son rätt att gudlöst förbanna sin moder. O mor, du har all rätt i världen att plåga, förkasta och illa behandla din son, men förbannad den son som är så ytterst fjärrad från Gud att han det allra minsta förgår sig mot sin egen livmoder, sin egen modersmjölk, själva den kärlek som gett honom livet! Förlåt, o min moder, din sons oförlåtliga hårda och djävulska ord och hans sinnesförvirrade vrede! Ej någonsin har någon människa rätt att bli arg och ge vreden fritt utlopp. Ty vrede är vansinne och därtill det enda vansinne som existerar och som är av ondo. Förlåt mig, o moder. Nej, mamma, du får ej förlåta mig. Hör! Jag förbjuder dig strängt att förlåta mig, ty vad jag sagt kan ej Gud själv förlåta. Men hör blott mitt ord, och förnim med ditt nådiga öra att sonen din ber om förlåtelse. Han är ej värd att förlåta och får ej förlåtas. Han ber dig blott uppfatta att han är ångerfull. Ej vill

jag dig något illa. Det är endast slusken och mördaren, min farbror Kain, vars i himmelens skyar högt skriande rutenhet jag allra ödmjukast på mina knän ber dig avstå från och icke längre besudla dig med. Ty hans namn är kung Smuts, och han har med sitt namn smutsat ner hela Danmark. O moder, från avgrundens djup ropar din ende son till det hjärta som svartlistat honom som vansinnig. Om det trots allt existerar en son för dig än, hör då hans enda bön: gå ej mera i säng med din djävul till make!

O moder, hur hopplöst och trist, mörkt och dystert och svart är ej livet! Hur fyllt av förtvivlan som aldrig tar slut, och så gränslöst betungat av evigt och meningslöst lidande! Tror du att Hamlet väl någonsin kommer att finna en hustru och få några barn?

Gertrud Ja, det tror jag, min älskade Hamlet. Jag tror det och spår det, ty samtliga kvinnor är häxor, som alla förnuftiga män är väl medvetna om, och vad kvinnorna spår slår förvisso i framtiden in. Hör min spådom! Det finns ingen fagrare och mera älskvärd och vänlig, mer gränslöst intagande yngling i Norden än du. Ingen kvinna kan någonsin svara dig nej, om du ber henne bli till din hustru. Och den lyckligt lottade son, som din hustru skall föda och som skall bli konung när du själv är borta, skall växa till att bli den rikaste sällaste konung som världsalltet någonsin skådat. Så lyder min kvinnliga spådom, och den skall i Guds namn slå in!

Hamlet Nej, min moder, jag tror icke på dylik spådom. För mig finns ej lycka och kärlek i livet, och aldrig skall jag få en fru, ty så länge du lever skall jag aldrig vara dig otrogen och aldrig blicka åt någon lös lättsinnig hoppa som struntar i vem hon blir gift med så länge hon bara blir gift, och som falskt gör sig till för de ädlaste blott för att få dela med dem den ärbara ställning de har och helst bruka den makt som den ärbara ställningen ger helt allena och göra den stollige maken, som gifter sig med dylikt stycke, till slav och till pryddlig men livlös tamburmajor. Nej, endast dig, kära moder, skall jag vara trogen så länge du lever, och aldrig förskjuta dig för någon slinka, som samtliga jungfrur ju är nu för tiden.

Nej, moder, jag vill aldrig skaffa mig hustru och barn och familj och så bidra till världens olyckor. Nej, aldrig att jag vill skapa ett hem och så nära en härd för blott vansinnig ondska och gränslös sataniskhet! Nej, kära mor, jag förbannar vart hem här i världen! Av hjärtat förbannar jag varje familj som förkovrar sig i denna värld och blott avlar och föder upp smuts, skit och ohyra! Jag har ju sett i min egen familj hur ett hem, dess familjeliv och dess förkovran blott frammanat djävulskap, djävulskap och mera djävulskap! Aldrig skall jag göra min person skyldig till ruttet familjeliv. Tag, mor, din spådom tillbaka!

Gertrud Nu rasar du åter, o Hamlet, du son som nyss var så personlig och äkta! Jag känner ej mera igen dig. Ack, lämna mig, son. Jag är trött, och jag orkar ej längre att uthärda dina i hjärtat djupt skärande ord. Stackars vettvilling, lämna mig ensam, och ta med dig ut det ohyggliga vittnet om brottet du digert begått i din mors egen sängkammare. Du är redig ibland. Ja, jag känner igen i ditt väsen den son som jag avlat och fostrat och älskat, men endast ibland, och blott sällan, och för varje år alltmer sällan. Ack, lämna din moder i fred, du ohygglige son!

Hamlet Vet du om, kära mor, att jag när som helst lämnar mitt land och far långt bort till England?

Gertrud Det känner jag till.

Hamlet Så, farväl då, min moder, tills Danmark får se mig igen. Jag far möjligen redan i morgon.

Gertrud Så far då, min pojke.

Hamlet Adjö då. Jag tar liket med mig. Gud vet att mitt hjärta är oskyldigt till detta brott. Dock är händerna skyldiga, och därför skall Hamlets brottsliga kropp snart få ruttna i graven. Adjö, stackars mor. Jag befriar dig nu från din sons outhärdliga närvaro så att du äntligen får gråta ut all din skam och din skuld i än värre och outhärdligare ensamhet, vilket du, såsom den kvinna du är, liksom samtliga kvinnor i deras morbida

begär att få frossa i äckel, mer innerligt längtar till än något annat i livet. Jag önskar dig en bättre natt än du kommer att få. (*tystnar och drar sig ut och släpar det blodiga liket varsamt men mödosamt med sig.*)

Gertrud Så är han då borta, ur denna min kammare och ur mitt liv. Jag skall ej mera se honom, min ende son, innan han far till England, där konungens män herrar Rosenkrantz och Guildenstern skall släcka hans liv medelst list, svek och nedrighet, på helig kunglig befallning. De två ädla herrarna är barndomsvänner till Hamlet, och ändå har de utan tvång och beredvilligt åtagit sig det mot himmelen och mot vår Gud och hans lagar högt skriande uppdraget. Sådan är makten: den har ingen rätt, ingen lag, inget vett, inget samvete. Guds ord är endast en bok som den själviska makten med lätthet och villighet och utan någon betänklighet bränner. Blott ett kan bemästra den djävulska maktens ohyggliga hänsynslöshet, och det är den allt kuvande kärleken, för vilken till och med makten ej kan annat göra än tystna. Jag kunde ha varnat min son för de faror som utlagts att snara hans liv och beröva vår värld dess mest prunkande blomma, men han gav mig ej något tillfälle. Så som han pratade på glömde jag allt det viktiga som jag med nödvändighet hade ämnat och borde ha delgivit honom. Men nu efter allt vad han sade är allt mig fullkomligen ligkiltigt. Vad är min son mer än mitt hopplöst dödfödda livs största smärta? Jag äger ej mer någon son, ty jag äger ej mer något jag. Må han resa till England, och må där lugnt inträffa vad som där kommer att inträffa. Claudius och all världens mäns fasansfulla intrigspel har vi stackars kvinnor ej något att göra med. Vi kan blott två våra händer inför männens gräsliga synder. Vi har nog av kvinnliga lidanden, och männen bidrager frivilligt till dem förutan att vi därmed hjälper till extra. Förgås eller lev, käre Hamlet. Du kommer att leva ändå när du dör, och du kommer att dö lika fullt fast du lever.

Akt IV scen 1.

Claudius (reser sig upp från altaret) Nej, det båtar inte till någonting. Jag blir bara grubbelsjuk som Hamlet och sjunker ner i träsket av mina egna brott och reflektionerna över dem, som bara drar ner mig i meningslös dy. Det är bara att fortsätta som om ingenting hänt och lämna allt bakom sig, gå vidare och lämna nya brott bakom sig, om också de måste genomföras. Här är nu drottningen och mer än vanligt upprörd. Vad har Hamlet sagt till henne? – Gertrud, du verkar alldeles uppriven.

Gertrud Ack, min käre, det är Hamlet som är alldeles uppriven och kan inte längre styra sina egna handlingar. Polonius gömde ju sig bakom gobelängen för att höra allt vi sade och om nödvändigt skydda mig, men de saker Hamlet sade var alldeles fruktansvärda, Polonius fick panik och skrek på hjälp, varpå Hamlet utan att ens se honom genomborrar honom med sin värja genom gobelängen!

Claudius Han går då verkligen från klarhet till klarhet fast motsatsen. Är han då fullständigt sinnessjuk?

Gertrud Det är värre än så. Han är förtvivlad och kan inte bärga sig.

Claudius Och Polonius är död?

Gertrud Och Hamlet gråter över honom, det var oavsiktligt, och nu ångrar han sig som ett styggt och oansvarigt barn.

Claudius Vi måste genast skicka honom bort till England. Det kan inte vänta längre. Vem blir nästa annars? Du eller jag?

Gertrud Ja, han måste få distans till vad han håller på med. Annars drar han alla med oss ner i sin förtvivlans helvete.

Claudius Här kommer Rosencrantz och Guildenstern. Mina herrar, Hamlet har i sinnesförvirring mördat Polonius, min statsminister. Detta går inte längre. Ni måste redan i morgon fara över med honom till England.

Rosencrantz Vi är alltid redo.

Claudius Brevet är redan skrivna, så det är bara att gå ombord.

Gertrud Vilka brev?

Claudius Rekommendationsbrevet. Hamlet skickas ju till England för att göra nytta.

Gertrud Bara nytta?

Claudius Ja, vad annars?

Gertrud Med baktanken, förmodar jag, att han sedan stannar där.

Claudius Bara om det blir nödvändigt.

Gertrud Så jag får aldrig mera se honom.

Claudius Gertrud, det är nödvändigt för vår säkerhet och landets säkerhet.

Guildestern Jag hör honom komma.

Gertrud Jag har sett för mycket av honom. Jag kan inte uthärda att mer se honom just nu. (*drar sig hastigt tillbaka*)

Claudius Det förstår jag mycket väl.

Hamlet (*kommer in*) Jag ser på era uppsyner att mamma redan varit här och skvallrat. Hon fick förstås bråttom härifrån när hon såg mig komma.

Claudius Hamlet, var är Polonius?

Hamlet Borta.

Claudius Det vet vi nog. Var har du gömt honom?

Hamlet Jag har inte gömt undan honom. Han bara ligger där.

Claudius Var?

Hamlet Där uppe i en alkov av korridoren. Jag kunde ju inte lämna honom i mammas rum.

Claudius Ditt handlings sätt är oförsvarligt. I obehärskad skenande impulsivitet har du i misstag mördat landets statsminister.

Hamlet Ja, jag önskar att det varit någon annan.

Claudius Vem då?

Hamlet Den som jag avsåg att döda när jag dödade honom.

Claudius (*till Rosencrantz och Guildestern*) Gå och hämta liket, men diskret, och lägg det i kapellet. Det här får inte komma ut.

Rosencrantz Lita på oss. (*De går ut.*)

Claudius Hamlet, för att undvika ytterligare skandaler har jag beslutat att du genast avreser till England. Rosencrantz och Guildestern följer med dig och eskorterar dig i trygghet fram till London, där vissa åligganden väntar dig, som jag hoppas lyckas väl för din egen skull, så att du kommer på bättre tankar och blir en bättre människa. Du behöver få distans till dina problem.

Hamlet Vem behöver inte det? Du är så rörande mån om min säkerhet.

Claudius Jag är ju din farbror och styvfar, och du är landets näste kung. Hela landet är mån om din absoluta säkerhet. Det är bara därför jag skickar iväg dig, så att vi i lugn och ro kan begrava orosmomenten här.

Hamlet Du menar våra minnen. Kan de begravas levande? Kan du bli av med mig så lätt? Tillåt mig att tvivla på det.

Claudius Vad menar du?

Hamlet Det spelar ingen roll. Skicka bort mig bara. Jag behöver kola av en smula, så långt har du rätt.

Claudius Jag önskar dig en lycklig resa och allt gott i England.

Hamlet Som sagt var, din omtanke är rörande. Då är det bäst jag börjar packa mina få pinaler genast. God natt, min moder.

Claudius Fader.

Hamlet Är du icke gift med min fru moder? Och är äkta makar ej i äktenskapet som ett enda kött tillsammans? Således är du min moder. God natt. (*går*)

Claudius Han bara driver med oss, men det är omöjligt att uttrännsaka om han menar allvar, om han vet för mycket, vad han menar eller vad han har för avsikter i

längden. Därför är han farlig. England, fräls mig från min mardröm! Bara du kan göra det, och jag har skrivit kungliga befallningar därom. Om bara den intrigen går igenom kan jag kanske sedan börja leva och få frid förrän jag dör. (*retirerar*)

Scen 2.

Hamlet Vad är det för en armé som passerar här?
soldat Det är unge Fortinbras här på väg mot Polen.
Hamlet Har kungen gett honom tillåtelse att marschera genom Danmark?
soldat Ja, allt för fredens skull.
Hamlet För att Fortinbras skall kunna föra krig i Polen?
soldat Så verkar det.
Hamlet Låt mig tala med honom.
Rosencrantz Min prins, vi måste vidare.
Hamlet Gå före, ni. Jag kommer efter.
Fortinbras (uppträder) Hamlet, prins av Danmark, son till den jag respekterat mest som krigare i livet, vilken ära att få träffas.
Hamlet Jag förstår att du har slutit fred med Danmark för att desto lättare få kunna föra krig i Polen, fastän du egentligen har större gräl med Danmark än med Polen.
Fortinbras Din faders död försonade mig med hans minne. Du är den som borde vara konung som hans son. Jag fann hans besynnerliga avsked något skumt, något luktade politiskt illa, och jag skulle aldrig lita på din farbror, varken såsom släkting eller kung. Något säger mig att du har blivit förfördelad. Därför ville jag ej starta nya krig med Danmark, då ditt läge ingav mig respekt för dig som för din fader.
Hamlet Du tycks ha ett skarpt politiskt väderkorn. Man kallar det intuition.
Fortinbras Jag tror att vi förstår varandra. Vart är du väg?
Hamlet Jag eskorteras av min farbrors politruker till ett ärende i England, men jag tror nog farbror önskar att jag stannar där och helst som lik.
Fortinbras Det tror jag också. Var ej likgiltig men vaksam, och tag reda på om dina hovmän möjligen har med sig fullmaktsbrev från kungen. Tag i så fall reda på vad de kan innehålla och agera sedan eter vad som blir nödvändigt.
Hamlet Vi skall ses igen som bröder.
Fortinbras Ja, det hoppas jag och ser vi fram emot. Det gläder mig att vi har träffats, res försiktigt och tag inga risker. Jag vill se dig nästa gång fortfarande i livet.
Hamlet Sammanledes. Lycka till med kriget. (*Fortinbras utgår.*)

Krig och politik, intriger och manövrer, vilken usel värld av bara skurkstreck, egoism och hänsynslöshet. Endast jag är passiv som ej har agerat ännu fastän fallet med min faders mord står klart utom allt tvivel, men i stället för att ha ställt kungamördaren till svars försöker han bli av med mig och troligen igenom lömskaste intrigspel. Nå, Fortinbras är mitt vittne och har sett situationen. Vi får ta den som den kommer och agera därefter och sedan, när vi kommer hem till Danmark, äntligen få någon ordning på den uteblivna rättvisan i världen. (*går*)

Scen 3.

Gertrud Nej, jag orkar inte se henne.
hovman Men hon insisterar.
Gertrud Varför?
hovman Jag är rädd att hon är inte riktigt frisk.
Gertrud Det är inte konstigt, såsom Hamlet rasat och så bara lämnat oss, och sedan brodern, som slår runt i Frankrike och ej vill komma hem och ej ens höra av

sig, och så fadern, nesligt mördad, städad undan, mordet hemligstämplat, bara hysch-hysch, viskningar och onda rykten, som bland folket sprider sig som pesten, medan stackars flickan står helt ensam utan någon kvar som bryr sig om henne. Nåväl, jag får väl träffa henne då. Jag hoppas bara att hon inte gör mig upprörd.

Ofelia (träder in, vitklädd med långt utslaget hår och med fantastiska blomsterkransar i håret)
Jag söker hennes ädelborna majestät, fru drottningen av Danmark.

Gertrud Ja, mitt hjärta, det är jag.

Ofelia Jag ville blott betyga henne all min vördnad. (*böjer knä och räcker fram en blomma åt henne*)

Gertrud Hur står det till med dig?

Ofelia Tack, jag mår bra men gråter nästan jämt, ty det finns bara sådana i mitt liv kvar som någon måste gråta över.

Gertrud Jag är säker på att din broder kommer hem snart.

Ofelia Ack, han hör inte av sig!

Gertrud Det är försumligt av honom!

Ofelia Och pappa fick jag inte ens begrava!

Gertrud Han fick en värdig statsbegravning.

Ofelia Nej, han ruttnade på vinden, han blev lämnad kall som lik helt ensam, ingen ville ha honom, ingen ville säga mig varför han måste dö, men jag vet nog, jag. Staten är en sjukdom vars morbida makt angriper alla som alls har med den att göra, så att prinsen som jag älskade blev galen, så att pappa måste städas undan fastän han var ofarlig och död och smusslas ner i hemlighet, som om han var en brottsling, medan brorsan bara roar sig i Frankrike. Vet han ens om att pappa blivit slaktad, bortglömd och grävd ner, som om hans minne och hans livsverk skulle dömas till det ödet att bli levande begravet?

Gertrud Du ser utvakad och härjad ut.

Ofelia Någon måste vaka vid min faders kista och osalighet. Jag har ej sovit sedan han gick under jorden.

Gertrud Sov, mitt barn. Du måste sova.

Ofelia Tror du att jag kan det? Tror du världen låter mig? Tror du jag för ro för sorgen? Ingen annan sörjer ju, så måste jag då sörja ensam desto mera eftersom ej någon annan gör det.

Gertrud (till hovmannen) Hon är inte frisk.

hovmannen Det är det jag menar.

Claudius (kommer in) Vad är detta?

Gertrud Min make, det ska faktiskt föreställa vår Ofelia.

Claudius Vad har hänt med henne? Har hon blivit galen?

Ofelia Nej, min konung, jag har bara blivit anfrätt av den här regimens skuld. Vem mördade min far om ej regimen? Vem skickade iväg min enda vän och riddare prins Hamlet om ej makten och regimen? Får jag någon av dem alls tillbaka? Nej, och därför sörjer jag tills jag har sörjt ihjäl mig, ty ej annat kan jag göra.

Claudius Ack, hon är galen!

Gertrud Vi hoppas bara tillfälligt. Det kan gå över.

Ofelia Skall jag sjunga för er? Blir ni glada då? Att sjunga är min enda tröst, ty när jag inte sjunger blir jag bara galen. Blott musiken kan i denna världen hålla all dess galenskap på avstånd, men det är blott en tillfällig tröst och lösning. Därarna är outrotliga, och vansinnet finns alltid där och går igen i evighet blott för att ständigt återkomma. (*slår händerna för ansiktet*) Nej, jag tål ej se er människor nu mera, ty jag kan blott se er som ni är! (*gråter krampaktigt – och försvinner*)

Gertrud Det är Hamlets avsked, faderns död och broderns tysta frånvaro som gått henne för djupt till sinnes.

Claudius Det är ytterst olämpligt. Hon hade inte kunnat välja något sämre ögonblick.

Gertrud Hur så?

Claudius Laertes är tillbaka.

Gertrud Har han kommit?

Claudius Han fick nys om vår Polonius död och reste hit strax som en virvelvind och göder nu i helig vrede upprorsstämningar bland folket.

Gertrud Vet han inte om att det var Hamlet som begick det olyckliga dråpet?

Claudius Ingen utomstående vet det. Det är ju av säkerhetsskäl en statshemlighet belagd med största sekretess.

Gertrud Han måste ju få veta det. Han kommer att få veta det.

Claudius Naturligtvis, men vi behöver vinna tid.

Gertrud För vad?

Claudius För att få ordning på problemen och få oron bland befolkningen pacificerad. Vi kan inte ha fler kriser nu.

Laertes (stormar in med ett gäng) Kunganiding! Var är min far!

Gertrud Ingenting kan hejda honom.

Claudius Lugna dig, Laertes, och dra inte in med dig löst folk i onödan som inte vet och ej har någonting med oss att göra.

Laertes Han har bragts om livet här i ditt korrupta hov!

Claudius Så mycket utbildning bör du ha fått att du fått lära dig att inte dra förhastade och fördomsfulla slutsatser.

Laertes Vill du påstå att hans mord ej utfördes av någon mördare?

Claudius Du skall få veta allt, om blott du lugnar dig. Och jag kan garantera dig, att när du väl fått veta sanningen skall du förstå, att vi är två om samma sak, att ditt bekymmer är mitt eget, och att vi två står på samma sida. Ingen sörjer mer din faders hädanfärd än jag, ty han var outhärlig för regeringen, för mig och för nationen som minister.

Gertrud Laertes, du har varit bortrest och vet ingenting om vad som hänt här under tiden. Tids nog skall du bli helt insatt i situationen med all dess komplexitet, men alla måste vi ha tålmod. (*Ofelia sjunger vemodigt utanför.*)

Laertes (skakad) Vem är det?

Claudius Låt henne träda in. (*En hovman öppnar dörren för Ofelia.*)

Ofelia Han är död och borta, levande begravnen, och det hjälper inte att vi sörjer, fast vi gråter bort vår färg på ögonen och insisterar på att sörja oss ihjäl.

Laertes Ofelia!

Ofelia Vem är du, min broder? Var var du när oskulden behövde försvaras? Den är död nu och kan aldrig mera återuppstå.

Claudius Ta dig samman, frände.

Laertes Hon känner inte igen mig, och jag känner inte igen henne! Vad har hänt? Hur länge har hon varit sådan?

Claudius Hennes sorgbägare rann över och gav anledning till reaktion, som dess värre verkar bli bestående.

Gertrud Detta är den senaste av våra sorger, som den sista tiden hemsökt oss och Danmark.

Laertes Detta är för mycket. Har jag då förlorat både far och syster på en gång?

Claudius Vi måste ta det lugnt och inte gripas av panik i denna kris, och jag kan lova dig, att ärendet har redan tagits till behandling.

Ofelia Ingen återvändo finns från skugglandet, där allt är bara sorg och där allt liv är bara skuggor. Jag är borta redan, och det är nog bäst så, ty den verklighet som övergav mig vill jag inte längre kännas vid.

Laertes Ofelia! Känner du inte igen mig?

Ofelia Du var min broder. Vem du nu är vet jag icke. Jag vet bara att jag själv ej mera är och minst av allt den som jag en gång var, ty hon har blivit alldeles ifrån sig och kan aldrig känna mer igen sig, eller hur? Ej heller du kan ju mer känna mig igen, ty jag har fromt omhändertagits av de högre makterna som är den enda möjligheten

för mig till en högre instans att överklaga hos, om dock jag vet, att mitt fall är förlorat, ty han är ju död, och den som tog hans liv är redan dömd till döden.

Laertes Vad är det hon talar om?

Claudius Besinna dig, min vän. Hon vet ej vad hon talar om.

Laertes Dock vet hon mer än vad ni talar om.

Claudius Hon är förlorad och helt otillräknelig, och det är ingens fel.

Laertes Men säg då hur min far blev mördad! Bekänn då brottet som begåtts!

Gertrud Det var en olyckshändelse. Det var ett oavsiktligt lönnmord, ett beklagligt dråp begånget impulsivt i vredens blinda galenskap, som bittert ångrades omedelbart. Ofelia kan ej gråta mer, ty hennes sorg har vuxit henne över huvudet, men Hamlet grät minsann han också.

Laertes Hamlet! Var det han! Har han bestraffats?

Claudius Han har skickats bort till England. Han har varit galen även han den sista tiden. Krisen började med det.

Laertes Och är det han som drivit henne galen?

Ofelia Nej, det var det icke. Han drevs själv av en ond ande till melankoli och galenskap. Jag drabbades allenast av de svallvågor som hans gudomliga besatthet vållade. Vem anden var som drev på honom vet jag icke, men måhända kungen vet.

Laertes Vad är det ingen här vill tala om?

Claudius Besinna dig, min vän.

Ofelia Nej, aldrig mer kan någon här besinna sig, ty jag är klokast av er alla och är den som ensam vet vad allting handlar om, ty jag ser andarna och skall snart själv bli en av dem. (*sjunger melankoliskt igen och går ut*)

Claudius Hon är galen. Hon vet ingenting.

Laertes Och ändå är det någon sorts metod i hennes galenskap.

Gertrud Vi skall hålla efter henne. Hennes välfärd är det viktigaste för oss alla, just för att hon är den hårdast drabbade.

Laertes Jag kom då hem till rena helvetet.

Claudius Ännu kan vi ta oss ur det.

Laertes Kan du bota henne, tvivelaktige monark? Är Danmarks högsta makt kapabel till en sådan mänsklig ambition? Jag tvivlar på det. (*går ut efter Ofelia*)

Gertrud Ge honom tid. Han är chockerad och behöver tid att hämta sig.

Claudius Det skall nog ordna sig. När han väl blivit insatt i detaljerna skall han förstå, att vi står på hans sida, hans sak är vår egen, och han är vår man.

Gertrud Han är ej den som låter sig duperas.

Claudius Gertrud, detta handlar om vår överlevnad. Ingen sätter sig emot sin egen överlevnad. Således har vi gemensamma intressen med Laertes.

Gertrud Och Hamlet?

Claudius Hamlet är tills vidare ur leken.

Scen 4. Horatio vid havet.

Horatio Var är han, min vän, min kunglige vän, som så hamnat i klistret, hängande mellan två världar eller fler, mellan de dödas och de levandes värld, mellan verkligheten och öververkligheten, mellan den mänskliga jordnära världen och den politiska korrupsionens självdestruktiva ruttenhet? De kanske redan har avrättat honom i England, ty säkert skickade kungen honom dit bara för att få honom lönnmördad. Så går det ju till i den kungliga världen, där egoismen är den enda guden som styr all politiken, som därför konsekvent leder hela världen åt helvete. Men vad kommer där för främlingar? Minsann ser de inte väl pittoreska ut...

sjöman 1 Horatio?

Horatio Den samme. Vad önskar ni?

sjöman 2 Vi har bud till er från en god vän.
Horatio Vem kan det vara? Jag känner inte er, så hur kan vi ha gemensamma vänner?
sjöman 1 Det är prinsen av Danmark.
Horatio Hur i all sin dar känner ni honom?
sjöman 2 Det kanske syns på oss att vi är sjörövare, Sir.
Horatio Har ni tagit honom till fånga?
sjöman 1 Kort sagt, min herre, det gick till så här. Vi bordade ett danskt skepp på väg västerut. Vi fick det inte, för det gjorde duktigt motstånd, och i täten för striden var prinsen av Danmark, som kämpade så ivrigt, att han bordade vårt fartyg, men där blev han som vår enda fånge.
sjöman 2 Vi hoppades kunna få någon lösen för honom av kungen av Danmark, men han berättade så märkliga historier om hovet och visade sig så trevlig som kompis, att han blev mera värdefull som vår vän.
Horatio Så han kom aldrig till England?
sjöman 1 Nej, han kom aldrig till England.
sjöman 2 Vi har med oss brev från honom både till er och till kungen, och vi har order att föra er till honom. (*övernärker ett brev, som Horatio genast öppnar och läser ivrigt*)
sjöman 1 Men han önskar någon diskretion, då han inte vill chockera hovet med att så plötsligt ha kommit tillbaka.
sjöman 2 Han lär ha chockerat hovet förut.
Horatio För mig genast till honom. Fastän han aldrig nådde sin destination har han utan tvivel mycket att berätta.

Scen 5. Hovet.

Laertes Det förvånar mig, min konung, att ni ej vidtagit åtgärder mot Hamlet efter att han både hotat er till livet och utan orsak i rent vanvett tagit livet av min far. Han är ju rent ut sagt en katastrof för landets säkerhet.
Claudius Han har dock en moder som jag måste ta all hänsyn till som lever blott för honom. Han är ändå hennes ende son. Och dessutom har folket honom kär. Jag kunde icke rubba honom eller röra honom medan han var här, men han är nu i England, och jag tror att vi är säkrade för honom nu så länge han är där.
Laertes Hur länge stannar han?
Claudius Jag hoppas att han icke kommer mer tillbaka.
Laertes Ni har alltså vidtagit åtgärder för att säkra honom där?
Claudius Jag väntar när som helst besked om utvecklingen där.
Laertes Jag hoppas innerligt han aldrig kommer mer tillbaka, ty det skulle då bespara mig besväret att utkräva dubbel hämnd för mördad fader och min systers våldtagna förstånd.
Claudius Jag tror att vi kan vara lugna. (*Budbärare inkommer.*)
 Vad står på?
budbäraren Ers majestät, det har just kommit brev till er och drottningen från Hamlet.
Claudius Hamlet?
budbäraren Ja.
Claudius Men han är ju i England?
budbäraren Nej, ty breven avlämnades här. Han är tillbaka.
Claudius Det är inte möjligt. (*sliter upp sitt brev och läser*)
Laertes Vad skriver uslingen?

Claudius 'Min gode farbror, du skall veta, att jag landsatts här på Danmarks jord naken och allena, och att jag i morgon ber om företräde för ers majestät, så att jag får redogöra varför jag så plötsligt återkommit. Genom detta ville jag blott förbereda er för vad ni icke väntat er. Er ödmjuka lojale brorson Hamlet.' Det får inte vara sant!

Laertes Vad betyder detta?

Claudius Ja, det kan man minsann undra! Naken och allena! Något högst oväntat måste då ha hänt!

Laertes Så får jag hämnas då i alla fall på honom och det gruvligt.

Claudius Detta nya läge kräver nya planer. Hm! Vi måste ordna något.

Laertes Ordna en duell, så jag får spetsa honom hederligt med all motivation i världen!

Claudius Det kan vi ordna, och vi kan försäkra oss om en ofelbar utgång.

Laertes Hur?

Claudius Hamlet har de sista månaderna övat fäktning intill mästerskap inför vår mästare Lamord. Hur bra du än är själv är han nog lika bra, men vi kan vidta förberedelser för att gardera oss. (*Drottningen inträder upprörd.*) Men vad är nu på tok? Vad är det, Gertrud?

Gertrud Ack, när sorgen kommer är dess följe värre än dess första största chock.

Claudius Men vad har hänt?

Laertes Det kan ej vara Hamlets återkomst som upprört henne.

Gertrud Jag beklagar innerligt, Laertes, men din syster har påträffats drunknad.

Laertes Hur? Hur är det möjligt?

Gertrud Ack, hon måste ha tagit sig upp i ett träd för att där hänga sina sorgekransar, en gren måste ha brustit under henne, varpå hon ramlat i floden och där antagligen funnit sig i att sjunka ner och förgås. Hon hade mycket väl kunnat ta sig upp därifrån om hon velat, men hon var för förvirrad för att ha kunnat överlägga självmord.

Laertes Min syster!

Claudius Nu har du även hennes liv att hämnas.

Laertes Detta är för mycket!

Gertrud Det är en ohygglig tragedi, som om vi inte redan hade haft tillräckligt.

Claudius Hon skall få en anständig begravning.

Laertes Mer än så! Hon var en jungfru och min enda syster!

Claudius Vi skall göra allt för henne.

Laertes Gyckelkung, det är för sent! (*störtar förtviolad ut*)

Claudius Han är alldeles förtvivlad.

Gertrud Först hans far, och nu hans syster. Man förstår honom.

Claudius Jag hade nästan lyckats få honom att komma över sorgen efter fadern och bota sonens rättmätiga vrede, när en ännu värre olycka inträffar. Det är inte rättvist.

Gertrud Ingenting i livet verkar vara rättvist.

Claudius Hamlet är tillbaka. Vet du om det?

Gertrud Ja, jag fick hans brev. Det är min enda glädje nu i livet.

Claudius Han kom aldrig fram till England.

Gertrud Det var kanske lika bra.

Claudius Det betyder, Gertrud, att vi är tillbaka där vi var i tjockan av problemen!

Gertrud Jag ser sorgen som vår enda tyngd.

Claudius Ja, ja, vi får ta ett bekymmer och en sorg i sänder. Kanske att vi så kan klara av dem alla.

Gertrud Hamlet är tillbaka och skall säkert bistå oss.

Claudius Han hade varit bättre stöd för oss i England.

Gertrud Tror du det?

Claudius Jag vet det. (*De går ut.*)

Akt V scen 1.

dödgrävare 1 Hur kan hon väl begravas kristet när hon tog sitt eget liv?

dödgrävare 2 Och det frågar du mig?

1 Ja, vem skulle jag väl annars fråga?

2 Och hur skulle väl jag kunna svara på det? Jag är väl ingen jävla teolog heller?

1 Någonting är skumt här i den danska staten.

2 Någonting? Du skojar! Allting är ju åt helvete! Ända sedan gamle kungen dog, och det vet gudarna att han inte kan ha dött av någon naturlig anledning, när han försov sig i trädgården och vaknade upp död och ännu mera osalig än medan han levde, har det varit kalabalik i ordningen i landet, då nye kungen aldrig gett en order utan att ge kontraorder. Och så börjar folk dö på löpande band och andra konstiga saker hända, som nu det här, först ministern och sedan hans enda oskyldiga dotter, som till råga på allt tar livet av sig, medan prins Hamlet skickas utomlands i hopp om att han aldrig skall återvända.

1 Hur vet du det?

2 Tror du inte jag hör vad folk säger?

1 Hovet menade att han var galen och ville ha hysch-hysch om hans galenskap. Det kan man ju förstå. I en familj vill ingen att någon skall vara galen så att andra talar om det.

2 Men var han verkligen galen? Tvärtom sägs det att han var klokare än alla de andra som inte skulle vara galna, och att (*sänker rösten*) han luskade reda på ett och annat.

1 Som vad då?

2 Har du inte hört talas om att gamle kungen aldrig kunde få ro i sin grav? Att han vägrade att dö och ge sig förrän han fått ordning på sin död?

1 Nu pratar du om spöken.

2 Ja, det gör jag.

1 Det gör då inte jag. Gräv i stället. Håll dig till graven och jorden. Det är det enda säkra här i livet.

2 Om du fixar lite öl åt mig.

1 Då fixar jag lite åt mig me'samma.

2 Ja, gör det, så stannar jag här och gräver ner mig. (1 går)

(*sjunger*) När jag var ung och fågelfri, då var jag pank och sorgefri, för intet visste jag om världen, och det var långt bättre det än vad jag vet nu.

(*Hamlet och Horatio inträder.*)

Hamlet Se så respektlöst han vräker skallarna ur jorden och sjunger samtidigt, som om det gällde dryckesgille på krogen. Vet han inte om att han är en dödgörare?

Horatio Han har då åtminstone distans till vad han gör.

2 (*sjunger*) Så därför ger jag fan i vad jag vet och sjunger på och gräver på som om det gällde ingenting, för det är ju vad livet egentligen handlar om, blott ingenting. (*vräker upp en skalle*)

Hamlet (tar upp den) Den skallen hade en gång tunga och kunde sjunga. Se så skälmen vräker den mot jorden som om det bara var en sten. Hur kan livet vara så respektlöst mot det liv som en gång var? Han måste ju själv en gång bliva sådan.

Horatio Det bemödar han sig tydligen om att försöka glömma.

Hamlet Tids nog skall han glömma det minsann. – Vems grav är detta, gode man?

2 Min egen, tills en annan läggs däri.

Hamlet Gör du då anspråk på den?

2 Ja, ty det är jag som gräver den. Ty annars blev det ej en grav som andra kunde läggas i. Alltså är jag mer ansvarig här än själva döden.

Hamlet Det kallar jag en ansvarsfull förpliktelse. Men du ljuger, för du ligger inte i den, som man ju skall göra med en riktig grav, för du blott står på i den.

2 Var glad för att det inte är din egen, men den kanske blir.

Hamlet Mig kvittar det om jag läggs i en grav eller blir utan. Jag är ändå död då redan, så det överlåter jag åt andra att reda ut det bekymret. Men vem gräver du den för?

2 En död som redan är död och som inte kan bli dödare.

Hamlet Så brukar det ju vara med en död. Om man en gång är död, så är man död. Men vilken man är död?

2 Ej någon man, min herre.

Hamlet Jaså, någon kvinna då?

2 Exakt, och hon är, som jag sa, fullkomligt död.

Hamlet Du vet då verkligen vad döden handlar om. Hur länge har du hållit på här med att gräva gravar?

2 Sen den dagen då kung Hamlet slog prins Fortinbras.

Hamlet Hur många år sedan är det?

2 Det vet väl alla utom du, tycks det, som tycks veta ingenting. Har du just fallit ner från månen? Det vet alla, att det var den dagen unge prinsen Hamlet föddes, han som nu är galen och blev skickad bort till England.

Hamlet Varför blev han bortskickad till England?

2 Varför, om ej för att han var galen? Du är verkligen då grön som inte vet nånting. De trodde väl att han där skulle bli återställd, men det är ett hopplöst fall, för där är alla galnare än han.

Hamlet Hur blev han galen?

2 Han blev hemsökt, sägs det, av sin fars orolige ande, som bannade honom för att han inte gjorde någonting åt saken.

Hamlet Vilken sak?

2 Oordningen i Danmark. Här har ju ingenting varit normalt sedan gamle kungen dog. Alla talar bara om förruttnelse och korrupktion på högsta ort, men ingen kan diagnostisera sjukdomen som staten lider av.

Hamlet Så är det vanligen med korrupktioner, men i staten går det långsammare än i graven för en angripen person att bli färdig med sin korrupktion. Hur lång tid tar det för ett lik att helt disintegrera?

2 Åtta eller nio år. För en garvare tar det nio år.

Hamlet Varför tar det längre tid för en garvare?

2 Det säger ju sig självt. Han är ju redan garvad. Men här är en skalle som var tjockare och mera garvad än de flesta, för han garvade nästan jämt. I tjugotre år har han legat här, och garvar gör han fortfarande. *(tar upp en skalle)*

Hamlet Vem var han?

2 En glad jävel var han och horkarl dessutom. Vem tror du det var?

Hamlet Jag kan inte gissa. I döden ser vi alla likadana ut.

2 Han hällde en gång en hel flaska rhenskt över mig, den bastarden! Han var kungens egen hovnarr. Yorick hette han.

Hamlet Yorick? Är det han?

2 Ja, vad som nu är kvar av honom. Som du ser, det är ej mycket mer än själva grinet.

Hamlet (tar emot skallen med andakt) Ack, stackars Yorick! Jag kände honom, Horatio, en hjärtans god och trevlig man. Ingen kunde skämta såsom han, och han bar mig på sin rygg minst hundra gånger, alltid godmodig och full av skoj. Och detta är vad han har blivit. Man blir nästan upprörd. Alla hans dråpliga skämt och upptåg, all hans munterhet och snilleblixtar, allt är nu förbytt till bara tystnad, med ett grin åt evigheten som får den att kallna i en bitter stelhet, medan grinets ironi ej upphör någonsin i hånet av allt levande. Detta är förfärligt. Och så skall vi alla bli, liksom

Karl den Store, Julius Caesar och Alexander. Alla skall vi grina evigt i sarkastiskt hän och stinkande förruttnelse och aldrig kunna sluta i vår gastkramande stelhet. – Men här kommer människor, en hel ceremoni med sällskap. Det ser nästan ut som själva drottningen och kungen.

2 Ack, de kommer alla redan med det olyckliga liket! Det är bäst jag går, men graven har jag gjort i ordning för dem. Det är bara för dem att befria sig från pinsamheten. (*ger sig av*)

Hamlet Pinsamhet?

Horatio Han har gått.

Hamlet Vad handlar detta om? Det är ej gamla skojarerna Polonius de begraver nu, som måste vara färdigt rutten sedan länge. Nej, detta är nu någon färsk som lämnat in.

Horatio Högt uppsatt måste hon dock vara.

Hamlet Låt oss dölja oss och inte störa, tills vi vet vad det kan vara för ett nytt mysterium. (*De döljer sig avsides medan likprocessionen kommer in med kungen, drottningen, Laertes, övrig uppvaaktning och en kista.*)

Drottningen, och kungen! Detta är sensationellt. Det där är Laertes, Polonius son, en ädel man. Jag ville aldrig honom något ont, lika litet som Polonius, den stackars fjanten. Men vad är nu detta? Detta är en sorglig syn minsann! Den dämpade men högtidliga processionen med så få men höga deltagare skulle tyda på att någon begått självmord, som ju också vår glade man i graven antydde. Detta är beklämmande.

Laertes (avbryter processionen) Är detta allt? Är detta all ceremoni som ni ledsagar henne med för att bli av med henne?

Claudius Vi förstår dig, Laertes, men det gäller att undvika mera upprördheter än nödvändigt. Vi vill inte ha mer diskussioner om skandalerna vid hovet. Staten kräver lugn.

präst Vi har givit henne allt vad vi kan ge. Det var med nöd vi lyckades få henne alls i vigd jord. Hon blev ändå krönt med jungfrukransen, kyrkklockor och ett anständigt avsked.

Claudius Nöj dig därmed, gode Laertes. Vi kunde icke göra mera.

Laertes Det liknar närmast ett bortsmusslande av någon obekvämt statshemlighet som måste läggas locket på för undvikande av de ansvariga stank.

prästen Jag beklagar. Jag förstår er sorg, men det var omöjligt att göra mer av saken. Som er konung sade själv, den är för känslig.

Laertes Tig, din hycklande och fega asgam! Hon skall tjäna himlarna som ängel medan du för allt ditt kryperi skall klaga från den smutsigaste avgrundens föraktligaste kölsvin!

Hamlet (märker till sin fasa) Ofelia! Det är ju Ofelia!

Horatio (vill hålla kvar honom) Min prins, stanna här.

Gertrud (strör blommor över kistan) Du hulda ljusa vackra mö, farväl. Jag hade önskat och sett fram emot att få strö blommor över din och Hamlets brudsäng, men ett avogt öde har förvridit vår historia i en sjuk och bitter kräftutveckling, som nu bara kräver orättvisa offer. Jag är med dig i din övergång till änglars värld och vidimerar Laertes profetia.

Laertes Nej, om ni inte vill ge henne mer, så måste jag åtminstone en sista gång få omfamna min syster där hon ligger i sin kista. Ingen politik kan vara så omänsklig att den avhåller en sörjande från vad som ej är mer än blott ett mänskligt avsked. (*hoppas ner i graven*)

Claudius Laertes, det är inte lämpligt. Överdriv ej katastrofen.

Hamlet (inträder) Skulle Laertes då få sörja ensam och ej hennes älskare få dela hans universella sorg vid denna katastrofolycka, som är större än allt futtigt som

regeringar bestämmer över? Jag är Hamlet, dansken, som har rätt att sörja mer än någon annan. (*hoppas med ner i graven*)

Laertes (*fattar honom genast om strupen i raseri*) Du din djävel som är skulden till allt ont! Hur vågar du här ytterligare skända den vars olycka du vållat, som du redan skändat ihjäl!

Claudius Skilj dem! Detta är skandal!

Hamlet Laertes, jag var icke medveten om detta. Jag vet ej vad som har hänt. Jag kommer just tillbaka från en resa och blir bemött av chocken av Ofelias död och din anklagelse om mord på henne. Jag kom aldrig vid henne, jag försäkrar dig. Ingen aktade hennes jungfrudom högre än jag.

Gertrud Hamlet! Hamlet!

Laertes Min fars död drev henne galen! Vem var skyldig till vår fars död om ej du? Försök ej frita dig från någon skuld! Du har förgjort en hel familj, och min förtvivlan är berättigad och kräver någon form av vedergällning, och av vem om ej av dig?

Hamlet Så låt oss slåss då hederligt om rätten tills vi stupar båda två, ty vi har samma rätt att sörja, du som broder men jag själv som ärlig älskare till graden av minst fyrtio tusen äkta bröder!

Claudius Han är galen, galnare än någonsin.

Gertrud Nej, han är bara ärlig!

Hamlet Vi är rivaler, broder, icke något annat, då vi ej kan tolerera att den andre sörjer mer den älskade än vad vi själva gör. Så låt oss sörja då ihjäl oss och tillsammans och så göra upp om henne och vår skuld, ty du är lika oskyldig som jag. Jag ville lika litet hennes faders död som hennes.

Laertes Var det inte du då som lönmördade den gamle utan att han obehäpnad kunde ens försvara sig?

Hamlet En olyckshändelse, som ingen ångrat bittrare än jag och sörjt däröver, ty han var min älskade Ofelias fader, som ingen ville något ont. Mitt hugg var riktat mot en korrupktion men missade sitt mål och drabbade i stället oskulden, vilket jag beklagar. Skall man därför låta korrupktionen leva och fortsätta att frodas?

Laertes Jag vet inte vad för korrupktion du talar om. Det fanns ej hederligare man i Danmark än min fader.

Hamlet Det bekräftar jag.

Laertes Hans död och dina nycker drev min syster till förvirring in i döden. Den anklagelsen står fast.

Hamlet Det vet jag inget om, ty jag var inte här och kan då inte hållas ansvarig.

Claudius Sansa er, båda två! Den serie tragedier som har drabbat oss kan inte överskådas. Laertes vrede är befogad, och i viss mån måste Hamlet stå till svars. Jag måste ändå be er göra upp i godo, icke här vid redan en befläckad grav.

Laertes Min systers grav är den mest obefläckade i världen.

Hamlet Det intygar även jag. Befläckelsen står annanstans att finna.

Claudius Nog nu! Horatio, tag hand om honom! Det är illa nog att han så tidigt återkommit, men att han omedelbart nu skulle åter visa sig mer omöjlig och rasande än någonsin är mer än vad vårt hov just nu kan tåla.

Horatio Kom, min prins. Låt känslorna och upprördheten svalna innan impulsiviteten leder till att olyckorna skenar. Ingen vill ha mer att ångra än de olyckor som redan skett. (*går bort med Hamlet*)

Claudius Lugna dig, Laertes. Du skall få din rättvisa, det garanterar jag. Nu är han återkommen, så nu kan vi mer än väl hantera saken. Denna grav skall få ett skönhetsmonument till hugfästelse av hennes skönhet och anständighet, det garanterar jag. Kom, Gertrud. Var ej orolig för att din son ej skall tillräckligt övervakas. Han skall icke vara någon mer till skada och ej mera kunna göra oss det minsta ont.

Gertrud Vad menar du?

Claudius Bara det, att vi tar inga risker längre. Kom, Laertes. Ha tålamod tills uppgörelsen kommer. (*De går ut.*)

Scen 2.

Horatio Vad hände med Rosencrantz och Guildenstern? De är spårlöst försvunna i England.

Hamlet Det är inte så konstigt. De visste inte vad de gjorde och hamnade därför i limbo utan att själva förstå hur det gick till. Jag beklagar deras öde. De var fullkomligt oskyldiga. De var bara lydiga instrument i högre makters händer, och till olycka för dem var den högre makten destruktiv, vilket de kanske inte ens insåg när det var för sent.

Horatio Men vad hände?

Hamlet De hade mycket riktigt med sig brev från kungen till den brittiske vasallen. Jag fann dem när de sov och var naturligtvis intresserad av innehållet. Danmarks angelägenheter var ju mina. Jag hade visserligen anat men inte vidden av vår konungs desperation. I breven befallde han helt sonika att man vid min ankomst omedelbart utan omständigheter få mig att försvinna.

Horatio Mördas?

Hamlet Genom omedelbar halshuggning.

Horatio Otroligt!

Hamlet Men sant. Inte ens jag hade kunnat ana att det gått så långt med honom och hans paranoia. Han är skyldigare än någon monark på jorden till sin egen korruption, som luktade allt mer självdestruktivt.

Horatio Förstörde du breven?

Hamlet Nej, jag har dem kvar som vittne emot honom. Jag skrev nya brev, som anmodade vasallen att genast låta avrätta dem som anförtrotts kuriruppdraget. Jag kunde ju försegla brevet med mitt eget kungliga sigill, så det var oantastligt. Sedan kom sjöröwarepisoden, jag kom undan, medan de två stackars narrarna i lycklig ignorans kom fram till England. Där försvann de. Konungen av England är en god vasall.

Horatio Vet kungen om det?

Hamlet Inte ännu. Under tiden är all tiden min, och det är dags att göra upp med honom äntligen. Jag har varit så outhärdligt arg ända sedan vålnadens uppenbarelse och jag förstod, hur konungen med lömskhet mördat min herr fader och prostituerat min fru moder genom sitt bedrägeri mot hela staten. Denna vrede kan ej längre stäckas. Ingen naturkraft kan i längden hållas tillbaka, och min vrede, hur galen den än är, är blott naturlig. Jag beklagar dock att jag fått ädle Laertes till min fiende. Det var aldrig meningen, och Ofelias död gnager i mitt hjärta med en smärta som ingen rättvisa kan bota.

Horatio Här kommer någon.

Hamlet Det är Osric, en annan hovnarr föreställande en hovman.

Osric Ers höghet hälsas hjärtligt välkommen tillbaka till Danmark av hela hovet!

Hamlet Gör dig inte till, min vän. Din falskhet skriker ut sin färggranna groteskhet.

Osric Min prins behagar skämta.

Hamlet Jag skämtar inte alls, men du är slätt omöjlig att ta på allvar.

Osric Jag kommer på uppdrag av hans majestät konungen.

Hamlet Och vad kan hans majestät konungen ha för ärende till en galning som mig?

Osric Ha-ha-ha! Nu skämtar ni igen!

Hamlet Inte alls. Jag skickades till England för att bli av med galenskapen, fast det var kungen som ville bli av med sin galenskap. Tyvärr blev han inte det, för jag

kom tillbaka. Kungen är nu pinsamt medveten om att hans galenskap är här för att plåga honom igen. Vad tänker han göra åt det?

Osríc Era skämt åsido, kungen har lagt ett vad för er emot Laertes.

Hamlet Jaså, är han spelare nu också?

Osríc Han har arrangerat en skenduell emellan er, väl medveten om att ni inte är överens. Han tänkte ni skulle få göra upp i godo.

Hamlet Hur då? Med värja?

Osríc Just så.

Hamlet Jag är vältränad. Vet Laertes om det?

Osríc Det är just det som är saken. Även Laertes är vältränad, och det är han som utmanar er.

Hamlet (mot Horatio) Det låter rimligt, som en ärlig vänskapsduell för att lägga allt agg åsido. Och kungen har lagt sitt vad på mig?

Osríc Just det. Den förste som får in tre träffar är duellens vinnare, och därmed är duellen över.

Hamlet Juste, eller hur, Horatio? Här får jag chansen att försona mig med Laertes genom en vänskaplig uppgörelse, och ingenting önskar jag högre. Tid och rum?

Osríc Här och nu.

Hamlet Det passar mig förträffligt. Denna hall är som gjord för det. Säg dem att jag är redo när som helst.

Osríc Då skall de alla komma. (*bugar sig djupt och försvinner*)

Hamlet För en gångs skull något gott från kungen. Han vill tydligen försona mig med Laertes. Vad betyder detta? Vill han göra upp och ångra sig och ställa sig till freds med mig?

Horatio Jag skulle inte lita på honom.

Hamlet Dock spårar jag intet ont i det föreslagna vadet och duellen. Här kommer de nu redan.

(*Fanfar. Hovet intågar med kungen och drottningen i spetsen, följda av Laertes, Osríc och andra hovmän och vakter.*)

Claudius (högtidligt) Min käre son Hamlet, för att fira din hemkomst vill vi ingenting hellre än att du åter blir vän med oss alla. Endast en har burit groll mot dig, och därför har vi ordnat denna vänskapsduell, så att ni må försonas.

Hamlet Så långt är jag med.

Gertrud Min son, det är jag som insisterat på försoningen med Laertes. Jag har övertygat honom om din oskuld i Ofelias ödestragedi, och även dråpet på Polonius är han nu beredd att förlåta dig som den olyckshändelse det var, om han bara en gång får fäktas med dig.

Hamlet Han är välkommen, och jag välkomnar hans försoningsdrag och ditt.

Gertrud Så skall vi alla åter bli en lycklig och harmonisk familj igen i endräkt och fred utan några hårda känslor.

Hamlet Jag skall gärna välkomna Laertes i familjen, som jag älskade Ofelia.

Claudius Låt mig utgöra den länk som binder er tillsammans såsom bröder än en gång i outsläcklig harmoni. (*tar Hamlets och Laertes händer och förenar dem*) Detta är min högsta ambition – alla gamla gräl bortsuddade och glömda, ersatta av evig vänskap.

Hamlet Laertes, ärligt ber jag dig om ursäkt för allt vad som hänt. Gud vet att jag var fullkomligen utan avsikt i allt vad som drabbade de dina och dig själv. Jag älskade Ofelia, och jag respekterade din far, om dock jag såsom alla andra hade roligt åt honom ibland. Jag ber dig om förlåtelse. Det vet min moder, att jag inte visste vad jag gjorde när det olyckliga hände.

Laertes Hamlet, jag accepterar din ursäkt och din vädjan om förlåtelse och beseglar den med detta handslag. Dock äger vi först att göra upp i god sportsmannaanda man mot man, på det att den upprättelse som krävs må äga rum.

Hamlet Min vän, jag accepterar dina villkor fullständigt och hoppas därefter få omfamna dig som en broder.
Laertes Först formaliteterna, arbetet och kampen. Därefter kan ett nytt liv begynna.
Claudius Låt dem välja värja! Låt duellen börja! Vi vill gärna få det här ur världen.
Hamlet Är alla värjor lika långa?
Osric Exakt, min lord Hamlet.
Hamlet Då är jag nöjd. *(tar en klinga)*
Claudius (reser sig högtidligt) Bär in vinet! *(Detta bärs in.)* För att ytterligare högtidlighålla tillfället och fira din återkomst, min son, skall vi ha vin redo för firandet av de första träffar du får in, och till dess ära skall vi avfyra kanonsalut.
Hamlet Du gör för mycket teater av det hela, farbror. Överdriv inte.
Claudius Och för att ytterligare hedra dig lägger jag här en pärla i din pokal, som blir din med vinet, om du får in den första eller andra träffen.
Hamlet Choser, tillgjordheter, fåfänga och later. Kom, Laertes, låt oss få det gjort!
Laertes En garde! *(De slåss.)*
Gertrud Aldrig förr har du lagt pärlor i ditt vin.
Claudius Någon gång skall bli den första.
Gertrud Vad är det för ett spel du driver?
Claudius Det är bara lek. Låt dem bli nöjda med sin sport, så blir allt bra.
Gertrud Jag fruktar någon argan list.
Claudius Varför det? Var inte misstänksam.
Gertrud Ingen är mer misstänksam än du, men nu för första gången är du det ej alls.
Claudius Och det gör dig misstänksam?
Gertrud Ordentligt.
Claudius Ta det lugnt, och njut av föreställningen. Hamlet är bättre än jag trodde.
Osric En träff, så sant jag lever!
Claudius Hamlet fick den första träffen!
Laertes Han är skicklig.
Hamlet Det är också du. Vi är så gott som jämna.
Claudius Drick av vinet, Hamlet, som är upphållt till din ära.
Hamlet Inte nu. Kom an, min ödesbroder. *(De slåss.)*
Gertrud Jag är törstig. *(tar Hamlets pokal och dricker)*
Claudius (till sin fasa, hinner inte ingripa) Drick ej, Gertrud.
Gertrud Jag har redan druckit. Drick du också, om du vågar. *(ger bägaren åt honom)*
Osric Ännu en träff!
Laertes Jag är träffad. Du är skicklig, Hamlet. Jag erkänner det.
Hamlet En träff till, och vi är bröder, hoppas jag.
Gertrud Min son, kom hit, så jag får torka av din svett ur pannan.
Hamlet Mår ni bra, min mor?
Gertrud Jag var bara lite törstig. Hämta andan litet. Du är inte van att slåss.
Hamlet Jag är tränad men för sporten endast. Lyckligtvis är detta också endast sport. Jag tar det ej på blodigt allvar.
Claudius (till Laertes) Kommer du ej åt honom?
Laertes Han är för skicklig.
Claudius Vi kan ej låta honom leva. Kan du låta honom komma undan med din faders död i minnet?
Laertes Ni hetsar mig, min konung. Dock är det mer och mer emot mitt samvete och hjärta. Det har varit rent spel hittills.
Claudius Ingenting i politiken är rent spel. Du måste låta saken ha sin gång.
Laertes Du driver på mig.
Claudius Han får ej komma undan! Tänk på fadermordet och Ofelia!
Laertes Låt oss alltså kasta tärningen. *(sårar Hamlet bakifrån)* Vi är inte färdiga ännu!

Hamlet(förvånad, när han ser sig sårad) Vad är detta? Fusk? En värja utan kula? Laertes? Inget rent spel längre, utan blodigt allvar? Som du vill! Du tvingar mig därtill! (*angriper honom ursinnigt. Plötsligt är det blodigt allvar.*)

Claudius Skilj dem åt! De har tappat kontrollen!

(*Hamlet slår värjan ur Laertes hand, plockar upp den, synar den, ser att den är utan skyddskula, kastar åt Laertes sin egen värja efter att ha avlägsnat kulan.*) Nu är vi åter jämspelta! (*angriper honom på nytt*)

Gertrud Hamlet!

Hamlet(under striden) Vad är det?

Claudius Hon mår inte bra.

Hamlet Ta hand om drottningen!

Gertrud Hamlet! Jag är förgiftad! Pärlan i ditt vin! Det var förgiftat!

Hamlet (sårar Laertes ordentligt, avbryter striden) Tredje träffen. Nu har vi gjort upp. Vad är det med drottningen?

Claudius Ingenting. Hon är bara lätt berusad.

Gertrud Inte alls. Min make, du har gått för långt, försökt förgifta Hamlet men i stället dödat mig.

Laertes Vad har jag gjort!

Hamlet Laertes!

Laertes Det är mitt fel, Hamlet! Jag lät mig duperas av din skurk till farbror! Även du är död, ty svärdspetsen som sårade dig var förgiftad.

Hamlet Skurkstreck! Landförrädiska intriger! Kunganiding! Har du mördat drottningen av misstag och på köpet mördat både mig och Laertes?

Laertes Det är mitt fel! Jag skulle aldrig ha gått med på hans infernaliska intriger!

Claudius Hamlet, ännu kan vi försonas. Allt jag ville var blott fred och ordning...

Hamlet Lögnare och mördare! Nu är det slut på din universella korrumpning! (*störtar fram till Claudius och genomborrar honom*) Ta hand om drottningen, för Guds skull!

Gertrud Det är för sent. Jag dör för dig, min käre son. Lev vidare. Försök. Du kanske kan klara dig... (*slocknar*)

Horatio Hon är död, och kungen även.

Laertes Jag dör, min ädle prins och broder, men jag kan ej dö om du ej ger mig din förlåtelse, och jag är rädd att du är också död.

Hamlet Jag känner det. Jag är förlorad. Skall då kungen vinna och dra med sig alla i sin grav och brottslighet?

Laertes Det är för sent nu att åtgärda saken. (*dör*)

Hamlet Så kom jag fram för sent till avgörandets sannings ögonblick. Jag var för trög. Det här är oförlåtligt. Horatio, detta är förfärligt. Vi har misslyckats med allt.

Horatio Lev, min prins. kämpa, stå emot, måhända kan du övervinna giftets verkningar.

Hamlet Nej, jag är förlorad. Giftet tar min själ. Kungens korrupktion har vunnit. Han har tagit alla med sig. Domen kom för sent för att förhindra brottet.

(*fanfarer och trummor utanför*)

Vem är det som kommer? Kan det vara Fortinbras på väg tillbaka hem till Norge? *Osrice (från en utsiktspunkt)* Ja, det är den norske prinsen med en del av sin armé.

Hamlet Då kommer även han för sent. Jag dör, Horatio. Det är ingenting att göra. Ödets makt låg före oss hela tiden hela vägen. Vi bara följde och kom fram för sent när allt var färdigt och det hade vunnit. Vi kan bara finna oss i det. Berätta allt för Fortinbras. Så slutar vi åtminstone som något av en god historia.

Horatio Nej, min prins, ni måste leva! Ni får ej dö nu i det ögonblick då ni har segrat!

Hamlet Ack, min vän, vad som har hänt har hänt, och vi kan icke överklaga. Dock tror jag att vi trots allt gjorde vad vi kunde och så gott vi kunde. Det är livets

ironi som överlistat oss, vi måste finna oss i det och acceptera döden. Bättre lycka nästa gång i nästa liv, om vi får någon sådan chans. Farväl, min vän. Jag måste hädanefter vara tyst. (*dör*)

Horatio Så brast ett ädelt hjärta i det ögonblick som borde blivit hans triumf. Ack, hur kan livet vara så orimligt orättvist?

Fortinbras (tågar in med någon uppvaktning) Vad är detta? Lik överallt? Det här är värre än ett slagfält. Har ni haft husliga massakrer på programmet?

Horatio Ack, prins Fortinbras, du kommer alltför sent. Allt är förbi, och vi har bara döden kvar.

Fortinbras Du måste redogöra för den här barocka situationen.

Horatio Det är en lång historia om en omfattande korrupktion, som nu dock äntligen har nått sitt slut.

Fortinbras Jag hoppades få hylla Hamlet som min broder och min konung. Aldrig ville jag se honom död. Jag varnade dock honom i god tid.

Horatio Ni kom lagom till hans begravning.

Fortinbras Desto värdigare må vi göra den.

Horatio Låt oss begrava alla döda först. Sedan skall vi noga gå igenom allt, ty det finns ännu mycket kvar att reda ut i denna härva.

Fortinbras Det tror jag säkert. Jag skall stanna kvar att reda ut den. Fram med vakterna! Tag hand om liken! Här skall bli en omfattande statsbegravning, ty här tycks en korrumperad stat ha korrumperat sig ihjäl med många oskyldiga offer.

Horatio Alltför många, men det svåraste blir dock att överleva dem och leva vidare.

Fortinbras Alltid finns det några kvar. Min vän, stöd dig på min arm. Vi skall begrava dem och sörja, men tillsammans.

Horatio Tack, min vän.

(Fortinbras hjälper Horatio ut. Liken bärs ut före dem i procession, och så slutar pjäsen.)

Slut.

(Göteborg 22.2-12.3.2011)